



# STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI **CETARIU** 2021-2027

ZONA METROPOLITANĂ ORADEA





# STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI **CETARIU** 2021-2027

ZONA METROPOLITANĂ ORADEA

# CUPRINS

<b>CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC</b>	
<b>I.1.</b> Context	04
<b>I.2</b> Analiza situației existente	04
<b>I.2.1</b> Cadrul general	07
<b>I.2.2</b> Demografie	10
<b>I.2.3</b> Terenuri și locuințe	13
<b>I.2.4</b> Infrastructură și echiparea teritoriului	15
<b>I.2.5</b> Servicii publice	16
<b>I.2.6</b> Dezvoltare economică	23
<b>I.2.7</b> Structuri de sprijinire a afacerilor	29
<b>I.2.8</b> Calitatea factorilor de mediu și surse de poluare	32
<b>I.2.9</b> Analiza SWOT	33
<b>CAPITOLUL II-STRATEGIA DE DEZVOLTARE</b>	
<b>II.1.</b> Viziune. Misiune. Obiective	38
<b>II.2.</b> Portofolii de proiecte	39
A. Lista Proiectelor realizate/în curs de realizare în perioada 2015 - 2020	
B. Lista Proiectelor prioritare pentru perioada 2021 -2027	40
<b>II.3.</b> Programe de finanțare disponibile la nivel european în perioada 2021 - 2027	43
<b>II.4.</b> Monitorizarea implementării strategiei	46
<b>CAPITOLUL III- DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA</b>	
<b>III.1.</b> Principalele direcții de dezvoltare la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	50
<b>III.2.</b> Priorități de dezvoltare la nivel metropolitan pentru perioada 2021 – 2027	55
C. Investiții propuse la nivel metropolitan în infrastructura rutieră 2021 – 2027	56

# CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC

## I.1 CONTEXT

Zona Metropolitană Oradea a fost creată prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 8 unități administrativ teritoriale localizate în aria de proximitate, respectiv comunele **Biharia, Borș, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Sânmartin și Sântandrei**. Aceste 9 entități au înființat, prin hotărârea Adunării Generale a Asociațiilor din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană, respectiv **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea – ADIZMO**.

La data de 31 iulie 2007 comuna **Girișu de Criș** a aderat la asociație iar ulterior a devenit membru și comuna **Toboliu** - care s-a desprins de Girișu de Criș, devenind o unitate administrativ-teritorială separată. Din data de 2 iunie 2010, A.D.I. Zona Metropolitană Oradea (ZMO) numără 12 membri, Adunarea Generală a Asociațiilor (AGA) aprobând cu unanimitate de voturi și includerea comunei **Ineu**, ca membru cu drepturi depline.

Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului zonei, a bunăstării cetățenilor acesteia, respectiv a calității vieții locuitorilor.



### *Obiectivul general al ADIZMO*

marchează conceptul de **dezvoltare durabilă a teritoriului metropolitan**, în perspectiva unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale bine încheiate.



### *Obiectivele specifice ale ADIZMO*

stabilite de comun acord de către membrii asociației, țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale la nivelul zonei.

Între principalele direcții de activitate a ADIZMO regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare de politici publice care să permită o creștere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, de elaborare și implementare de proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente care fac trimitere către viabilizarea unei poziții de pol centru transfrontalier major.

Principalii factori care influențează traiectoria de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea și, implicit și a Comunei Cetariu, aceștia sunt de ordin politic, economic, socio-cultural și tehnologic.

**Politic** Descentralizarea serviciilor publice presupune nu numai transferul de autoritate și responsabilități de la nivelul administrației publice centrale la cel al administrației publice locale, ci și transferul surselor de finanțare aferente, în vederea asigurării bunei funcționări a serviciilor respective.

În plus, posibilitatea actualizării organizării administrative a României poate conduce la o creștere a importanței pe care o vor avea Zonele Metropolitane, cu efecte benefice asupra fiecărui membru și ca atare și asupra Comunei Cetariu.

În egală măsură, reforma permanent necesară a administrației publice reprezintă un element cu implicații la fiecare nivel – național, regional, asupra județului Bihor, respectiv în Comuna Cetariu.

**Economic** Aderarea României la Uniunea Europeană reprezintă punctul din care, la nivel național, a fost înregistrată o creștere economică ce poate fi caracterizată ca fiind spectaculoasă. Dar această creștere economică din perioada post-aderare a fost bazată preponderent pe consum și nu pe producție, ceea ce - în coordonate economice, înseamnă un impact major și o durată prelungită a crizei mondiale la nivel național, comparativ cu alte țări. Efectele crizei economice mondiale - creșterea ratei inflației, creșterea numărului de șomeri, scăderea numărului întreprinderilor active, diminuarea investițiilor etc, sunt prezente cu un impact crescut la nivelul localităților mici din mediul rural.

Un alt factor economic important este reprezentat de nivelul fiscalității din România, în contextul existenței a două categorii de obligații fiscale pe care întreprinderile trebuie să le respecte: obligațiile fiscale față de bugetul de stat și obligațiile fiscale față de bugetul local. Principalele obligații fiscale față de bugetul de stat - impozitul pe profit, impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele – au o influență semnificativă asupra dezvoltării socio-economice a fiecărui județ. Este de așteptat ca o creștere a fiscalității să ducă la o diminuare a numărului întreprinderilor active din județ, la o scădere a cifrei de afaceri a acestora și, în același timp, la o creștere a ratei șomajului. De asemenea, situația macro-economică generală afectează veniturile bugetului de stat și - în consecință și sumele alocate bugetelor locale pentru finanțarea sau cofinanțarea unor proiecte de dezvoltare a comunităților rurale.

Din punct de vedere al contextului **socio-cultural**, o importanță specială o prezintă doi factori ce influențează dezvoltarea durabilă – atât a județului Bihor cât și a Comunei Cetariu și anume evoluția demografică și fenomenul migrației externe. Se prognozează că odată cu creșterea numărului de specialiști care vor pleca să lucreze în străinătate este predictibilă o lipsă a forței de muncă specializate iar efectele migrației de ordin social se vor resimți prin creșterea numărului familiilor monoparentale, creșterea abandonului școlar, creșterea delincvenței juvenile, creșterea ratei divorțialității etc.

Un alt sector al contextului socio - economic este legat de finanțarea cercetării, nivelul de dotare tehnologică, rata de înnoire a produselor tehnologice, tehnologia informației și comunicării, accesul la rețelele electronice de comunicare rapide, factori ce influențează în

mod fundamental dezvoltarea județului Bihor și în consecință și a Comunei Cetariu. **Tehnologia** reprezintă un motor pentru toate sectoarele economice. **Digitalizarea** ca instrument al creșterii calității serviciilor publice este esențială. Contextul din mediul rural este - din păcate, inexplicabil de slab dezvoltat.



Dezvoltarea durabilă reprezintă forma de creștere care satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung și vine în întâmpinarea nevoilor prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Cu alte cuvinte, o conciliere între mediul înconjurător și economie, o cale de dezvoltare ce susține progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat, urmărind interacțiunea compatibilității celor patru sisteme: economic, uman, ambiental și ecologic precum și simultaneitatea progresului în toate aceste patru sisteme.

Contextul strict necesar unui astfel de demers îl reprezintă calitatea activității administrative, competența, asumarea responsabilității deciziilor, garantarea respectării legilor și asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public, cu alte cuvinte o **guvernare eficientă**.

Obiectivul general al Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Cetariu îl reprezintă **creșterea standardului de viață pentru locuitorii săi, prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului local.**



În demersul de realizare a acestui obiectiv s-a pornit de la o analiză completă și realistă a situației existente în cadrul Comunei Cetariu, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, al județului Bihor, al Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, precum și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile care trebuie adoptate, urmate de structurarea unui portofoliu de proiecte de impact, relevante pentru comunitate și cu un potențial real de implementare.

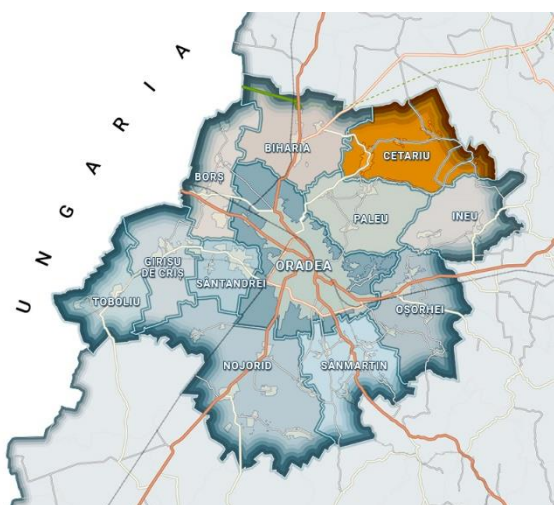


## I.2 ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

### I. 2.1 CADRUL GENERAL

#### AȘEZARE GEOGRAFICĂ

Comuna Cetariu este amplasată în nord-vestul județului Bihor, în Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest. În cadrul Zonei Metropolitane Oradea, Comuna Cetariu se situează în partea de nord-est, localitățile componente dezvoltându-se în lungul drumului comunal DC32. Comuna Cetariu este amplasată la o distanță de circa 14 km față de Municipiul Oradea și are ca vecini la nord Comuna Biharia și Comuna Sălard, la est Comuna Sârbi, la sud Comuna Ineu și Comuna Paleu și la vest Comuna Biharia.



#### ORGANIZARE ADMINISTRATIVĂ

Comuna Cetariu este formată din patru sate amplasate pe direcția vest-est a localității: **Cetariu, Tăutelec, Șișterea și Șușturogiu**. Satul reședință al comunei (Cetariu) are o populație mai numeroasă decât celelalte localități componente, dezvoltarea acestuia fiind favorizată de accesul mai facil (DJ 767F).

#### ACCESIBILITATE

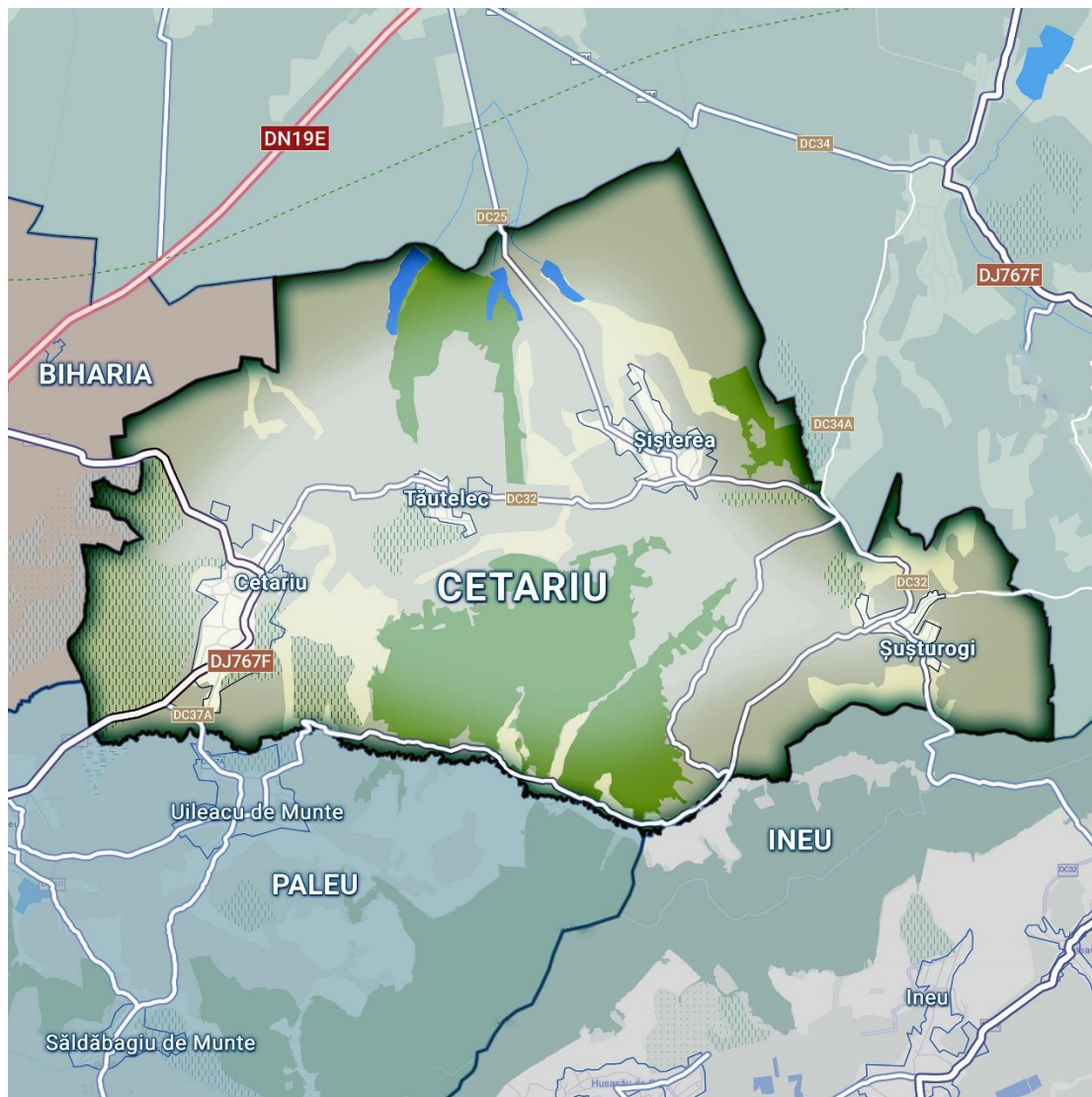
Accesul în Comuna Cetariu se realizează prin DJ 767 F, care leagă localitatea de Municipiul Oradea, iar accesul în satele Șișterea și Șușturogiu se realizează prin DC 32.

În Comuna Cetariu nu se poate realiza accesul direct prin intermediul căilor ferate, cea mai apropiată stație CFR fiind cea din Municipiul Oradea. De asemenea, Comuna Cetariu se află la o distanță de aproximativ 20 km față de Aeroportul Internațional Oradea.

#### SUPRAFAȚĂ

Suprafața totală a Comunei Cetariu este de 65,34 km<sup>2</sup>, dintre care 64,9% reprezintă terenuri agricole (42,38 km<sup>2</sup>). Raportat la suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea, suprafața Comunei Cetariu reprezintă 8,7%, fiind a treia localitate ca mărime după comuna Nojorid (125,57 km<sup>2</sup>) și Municipiul Oradea (115,56 km<sup>2</sup>).

Suprafața Comunei Cetariu a scăzut semnificativ în anul 2003, când partea de sud a localității a format o nouă comună, Paleu. Astfel, de la o suprafață de 113,20 km<sup>2</sup>, Comuna Cetariu a ajuns la 65,34 km<sup>2</sup> (-42,3%).



## RELIEF

Comuna Cetariu este situată într-o zonă de dealuri piemontane care fac legătura între zona muntoasă din estul județului Bihor (Munții Bihorului, Munții Codru-Moma, Pădurea Craiului și Munții Plopișului) și zona de câmpie din partea de vest (Câmpia Crișurilor). Altitudinea Dealurilor Crișene care se regăsesc și pe teritoriul Comunei Cetariu scade de la circa 600 m, cât au în vecinătatea munților, până la aproximativ 200 m, deasupra Câmpiei Crișurilor.

## CLIMĂ

Clima Comunei Cetariu este specifică climei județului Bihor, care se află sub influența circulației maselor de aer vestice, mase de aer oceanic, umede.



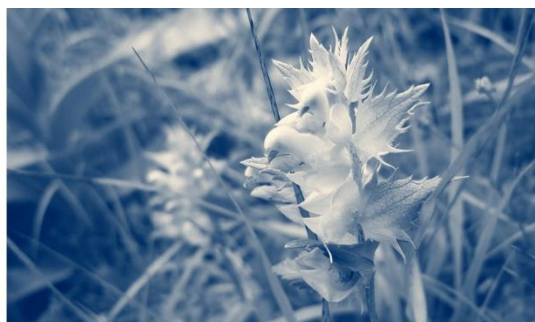
Temperatura medie anuală este cuprinsă între 7° – 10°C, medie caracteristică zonei de deal din județul Bihor.

Media anuală a precipitațiilor este de 700-1.000 mm/an, iar vânturile cele mai frecvente sunt cele de sud, urmate de cele vestice și de cele din sector nordic.

## RESURSE NATURALE

Principala resursă naturală a Comunei Cetariu o reprezintă terenul agricol, ponderea acestuia în totalul fondului funciar al comunei fiind de 64,9%. Din totalul terenurilor agricole, 62,1% reprezintă terenuri arabile, 19% pășuni, 17,2% fânețe și 1,8% alte terenuri.

Pe teritoriul comunei se află *Rezervația Naturală Botanică Fâneața Valea Roșie* cu o suprafață de circa 4 ha.



## RESURSE ANTROPICE

La nivel local există o așezare fortificată în satul Șușturogiu, care datează din Hallstat, precum și o serie de alte monumente importante, incluse pe lista monumentelor istorice realizată de Ministerul Culturii și Cultelor și de Institutul Național al Monumentelor Istorice:

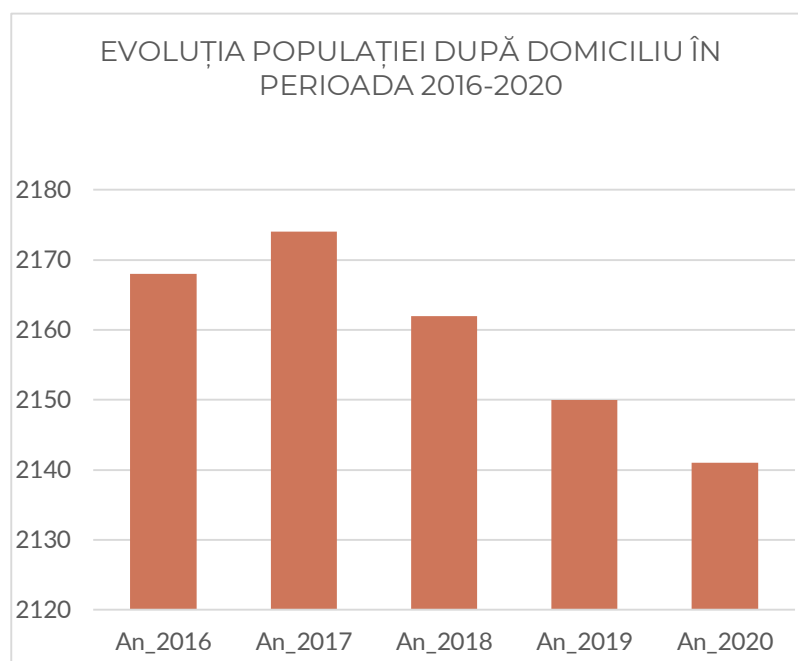
- Așezarea medievală de la Tăutelec
- Biserica reformată din Cetariu - secolele XVII – XVIII
- Biserica reformată din Șișterea - secolul XIV
- Biserica romano-catolică „Sf. Maria” din Cetariu - 1804 – 1809
- Casa parohială romano-catolică din Cetariu – 1743

## I. 2.2 DEMOGRAFIE

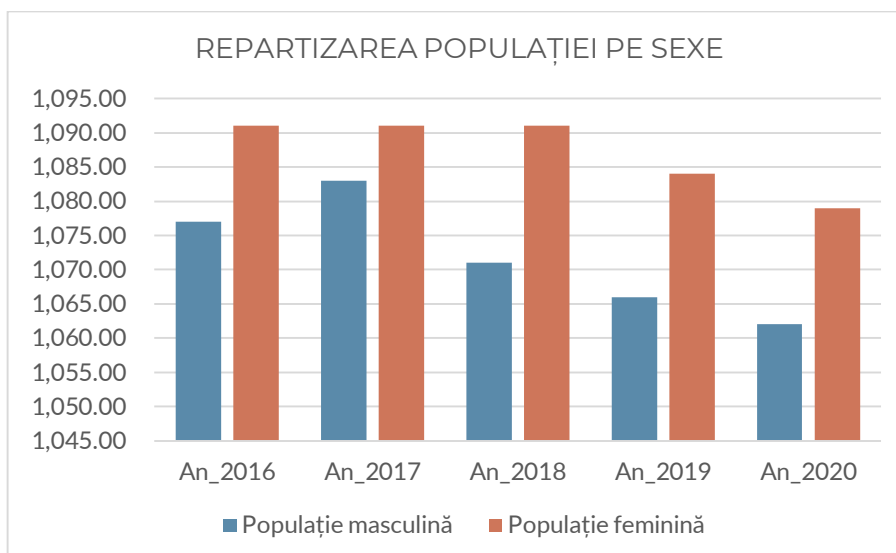
### EVOLUȚIA POPULAȚIEI

La 1 ianuarie 2020, populația după domiciliu a Comunei Cetariu era de 2.141 de persoane, reprezentând 0,76% din populația Zonei Metropolitane Oradea. Alături de comuna Paleu, Cetariu este una dintre comunele cel mai puțin populate din zona metropolitană.

Fluctuațiile demografice ale Comunei Cetariu în perioada 2016 – 2020 au fost destul de reduse, înregistrându-se o scădere a populației de 1,25%, statistic constantă în ultimii 3 ani.

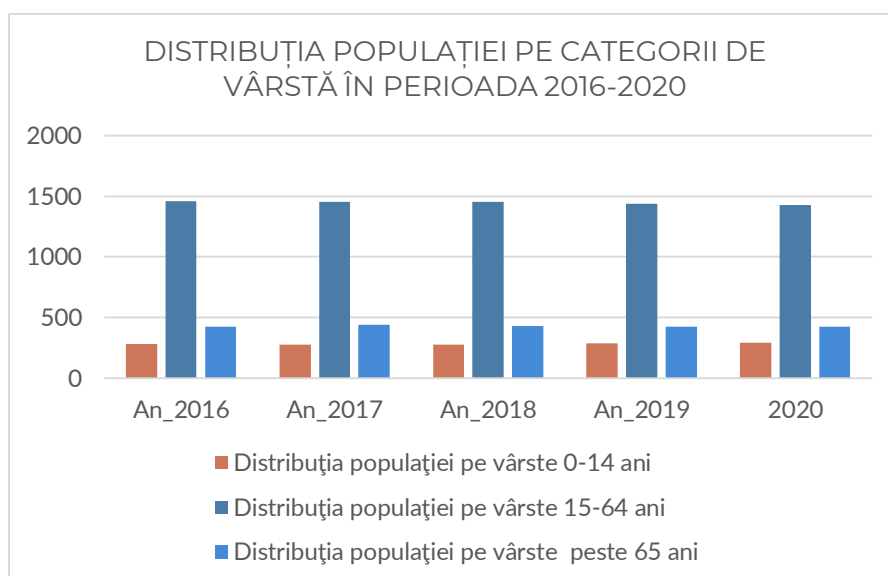


În ceea ce privește distribuția pe sexe a populației, repartizarea este destul de echilibrată: 49,60% dintre locuitori sunt de sex masculin și 50,40% de sex feminin. Pe toată perioada (2016 – 2020) populația de sex feminin a ocupat o pondere mai mare decât populația de sex masculin, în totalul populației după domiciliu.



În Comuna Cetariu se înregistrează cea mai scăzută valoare a densității populației de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. În anul 2020, densitatea populației cu domiciliul în Comuna Cetariu era de 32,76 locuitori/km<sup>2</sup>, în timp ce densitatea populației la nivelul Zonei Metropolitane Oradea era de 11 ori mai mare (369,1 locuitori/km<sup>2</sup>).

În ceea ce privește structura etnică a populației, Comuna Cetariu face parte dintre localitățile în cadrul cărora populația de etnie maghiară este majoritară, alături de comuna Borș și comuna Biharia. Astfel, conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, 79,7% dintre locuitorii comunei s-au declarat de etnie maghiară, 14,7% de etnie română, 2,6% de etnie rromă și 2,9% ca reprezentând alte etnii. Structura pe etnii a populației din Comuna Cetariu diferă de cea existentă la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, unde 65,9% dintre locuitori sunt de etnie română și 24% sunt de etnie maghiară.



Comuna Cetariu face parte dintre localitățile în cadrul cărora populația reformată este majoritară, 53,3% dintre locuitorii comunei declarându-se de confesiune reformată (la Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011), la fel ca și în comunele Borș și Biharia. Alte confesiuni religioase existente la nivel local sunt: ortodoxă (14,3%), romano-catolică (22,4%), greco-catolică (0,4%), baptistă (2,7%), penticostală (1,2%).

Cu privire la distribuția populației pe categorii de vârstă, la nivelul anului 2020 un procent de 13,68% sunt tineri (293), 66,55% au vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani (1.425) și 19,75% au vârsta

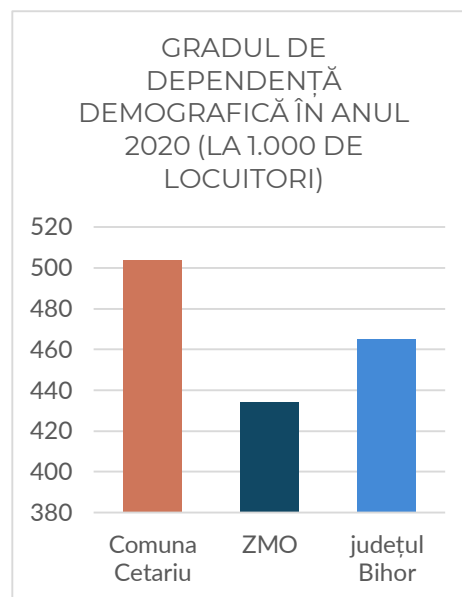
peste 65 de ani. Astfel, ponderea vârstnicilor de la nivel local este mai mare decât media înregistrată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (15,73%), respectiv și la nivelul județului Bihor (16,43%).

Durata medie a vieții în anul 2019 în județul Bihor era de 75,35 ani, cu diferențe de 6,8 ani între femei (78,7 ani) și bărbați (71,9 ani) – valoare crescută cu 3,05 ani față de anul 2010, când aceasta era de 72,3 ani. La nivelul județului nu se semnalează diferențe majore între durata medie a vieții pe medii de rezidență: 76,64 ani în mediul urban și 74,06 ani în mediul rural. Durata medie a vieții înregistrată în anul 2019 la nivel național a fost peste cea înregistrată la nivelul județului Bihor, respectiv de 75,99 ani.

### INDICATORI STATISTICO-DEMOGRAFICI

Comuna Cetariu este una dintre localitățile componente ale Zonei Metropolitane Oradea care se confruntă cu un grad avansat de îmbătrânire demografică, la 1.000 de tineri (0-14 ani) revenind 1.443 vârstnici (65 ani și peste). Indicele de îmbătrânire demografică este mult superior valorii existente la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (1.082‰) sau al județului Bihor (1.069‰).

În ceea ce privește gradul de dependență demografică (raportul dintre numărul populației de 0-14 ani și peste 65 ani, pe de o parte și numărul populației cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani), presiunea exercitată de populația inactivă (tineri și vârstnici) asupra celei active din comună este mai mare decât valoarea medie înregistrată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. În cursul anului 2020, se înregistrează valoarea de 503,8 ‰, ceea ce înseamnă că la 1.000 de persoane din categoria de vârstă 15-64 ani, au revenit 503,8 persoane tinere și vârstnice. În acest sens, gradul de dependență demografică la nivelul Comunei Cetariu se situează peste media înregistrată la nivel metropolitan (434‰), respectiv județean (465‰).



### MIȘCAREA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI

Comuna Cetariu este localitatea componentă a Zonei Metropolitane Oradea care înregistrează cea mai scăzută valoare a ratei de deficit natural la nivelul anului 2019 (-11,67‰), când au fost înregistrați 18 născuți vii și 43 persoane decedate, astfel încât deficitul natural a fost de -25 persoane.

În ceea ce privește ponderea numărului născuților vii din Comuna Cetariu în numărul total al născuților vii înregistrat la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, acesta reprezintă un procent de doar 0,7% - în 2019. În perioada 2016 - 2020 au fost înregistrate 2 cazuri de mortalitate infantilă în Comuna Cetariu.

Referitor la mișcarea migratorie, atât soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă), cât și soldul schimbărilor de reședință, sunt pozitive. În anul 2019 soldul schimbărilor de domiciliu a fost de 16 persoane (72 de stabiliri cu domiciliul în Comuna Cetariu, respectiv 56 de plecări cu domiciliul din Comuna Cetariu).

Aceeași situație este întâlnită și în cazul soldului schimbărilor de reședință, numărul stabilirilor fiind mai ridicat decât cel al plecărilor cu reședința (17 stabiliri și 13 plecări în anul 2019).

## I. 2.3 TERENURI ȘI LOCUINȚE

### TERENURI

Comuna Cetariu se întinde pe o suprafață de 6.534 ha, reprezentând 8,7% din suprafața totală a Zonei Metropolitane și 0,9% din suprafața județului Bihor. Cea mai mare parte a suprafeței comunei este ocupată de terenurile agricole (64,9% din suprafața totală) utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, a plantelor de nutreț, floarea soarelui, grâului. O parte importantă a terenului agricol este ocupată cu pășuni naturale (806 ha) și fânețe (731 ha).

Suprafața terenurilor neagricole este de 2.269 ha, dintre care 1.345 ha sunt păduri și alte terenuri forestiere, 736 ha terenuri pe care s-au realizat construcții și curți, 33 ha terenuri ocupate de căi de comunicații și căi ferate, 52 ha sunt bălți, iar 103 ha sunt terenuri degradate și neproductive.

### LOCUINȚE

Fondul de locuințe din Comuna Cetariu a cuprins, în anul 2019 un număr de 1.172 locuințe. Comparativ cu anul 2016, fondul de locuințe s-a majorat cu 18 unități, ceea ce semnifică o creștere cu 0,94%. În aceeași perioadă, fondul de locuințe din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea a crescut cu 5,8% (1.278 locuințe), iar în mediul urban cu 3,36% (3.099 locuințe).

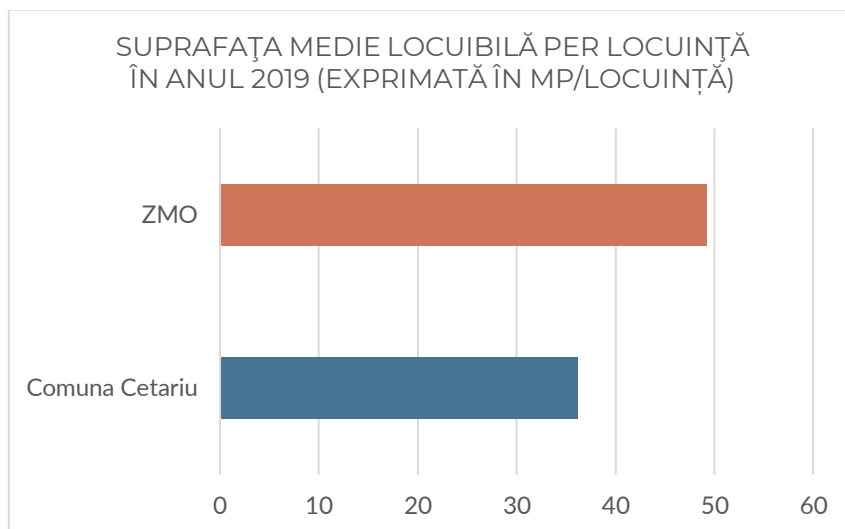
La nivelul anului 2019, suprafața locuibilă existentă în Comuna Cetariu a fost de 42.401 mp, reprezentând 0,74% din suprafața locuibilă existentă de la nivelul Zonei Metropolitane și 0,35% din suprafața locuibilă existentă în județul Bihor. Față de anul 2013, suprafața locuibilă a crescut cu 2,13%, reprezentând în cifre absolute 888 mp.

Suprafața medie locuibilă per locuință la nivelul Comunei Cetariu s-a majorat ușor de la 31,8 mp/locuință în anul 2010, la 36,17 mp/locuință în 2019. Spre comparație, suprafața medie locuibilă/locuință în Zona Metropolitană Oradea era de 49,25 mp în anul 2019.

În ceea ce privește suprafața medie locuibilă/locuitor, media înregistrată la nivelul Comunei Cetariu (19,72 mp/locuitor), este sensibil egală cu valoarea medie înregistrată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (20,41 mp/locuitor).

Numărul mediu de persoane care revin unei locuințe, la nivelul anului 2019 în Comuna Cetariu, este de 1,8 persoane/locuință, reprezentând o valoare situată sub media înregistrată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (2,4 persoane/locuință), respectiv sub cea de la nivelul județului Bihor (2,5 persoane/locuință).





## CONDIȚII DE LOCUIRE

### Rețea comercială

Locuitorii Comunei Cetariu pot cumpăra din magazinele comunei atât produse alimentare cât și nealimentare și pot face cumpărături și în piețele, galeriile comerciale și supermarketurile din Municipiul Oradea - Praktiker, Mobexpert, Era Shopping Park, Carrefour, Momax, Dedeman, Remarkt, Mega Image, Selgros, Lidl, Kaufland, Leroy Merlin, BricoDepot, Profi, Penny etc.

### Rețea bancară

Pentru servicii bancare locuitorii comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci active în Municipiul Oradea: OTP Bank, Raiffeisen Bank, ING Bank, CEC, BCR, Banca Românească, Banca Transilvania, BRD, Italo Romena etc.

### Telecomunicații

Companii private asigură accesul populației din comuna Cetariu la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Poșta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul oficiului poștal deschis în comună.



## I. 2.4 INFRASTRUCTURĂ ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI

### ALIMENTAREA CU APĂ POTABILĂ, CANALIZARE ȘI EPURAREA APELOR UZATE

La nivelul satului Cetariu, serviciul de alimentare cu apă, canalizare și epurarea apelor uzate a fost delegat către S.C. APĂ CANAL NORD-VEST S.A., în calitate de operator regional, în timp ce în satele Tăutelec, Șiștărea și Șușturogiu alimentare cu apă este asigurată de Primăria Comunei Cetariu.

În anul 2019, lungimea rețelei de apă din Comuna Cetariu era de 20,9 km și rețeaua de canalizare era de 8,9 km. În ultimii 4 ani au fost construite 7 stații de pompare a apelor uzate.

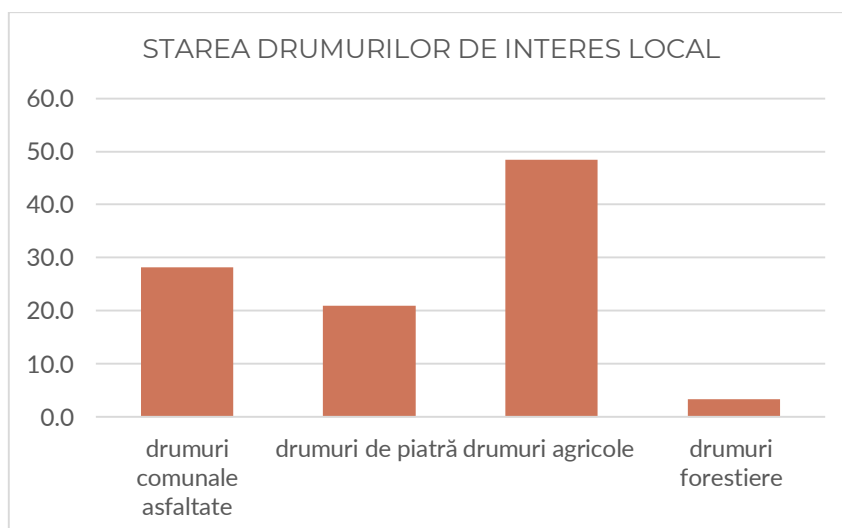
Numărul de gospodării racordate la sistemul de furnizare a apei potabile/canalizare în anul 2019 era de 892, în creștere cu 19%, față de anul 2016. Cantitatea de apă potabilă distribuită pe parcursul anului 2019 a fost de 1.012 mii metri cubi.

### INFRASTRUCTURA RUTIERĂ

Comuna Cetariu este traversată de drumul județean DJ767F, aflându-se la o distanță de circa 14 km față de Municipiul Oradea (localitatea Cetariu). Cel mai îndepărtat sat față de reședința județului Bihor este satul Șușturogiu, la o distanță de 27 km.

Situația drumurilor de la nivel local se prezintă astfel:

- drumuri comunale asfaltate – 28,2 km
- drumuri de piatră – 21 km
- drumuri agricole – 48,4 km
- drumuri forestiere – 3,7 km



## I. 2.5 SERVICII PUBLICE

### EDUCAȚIE

#### Unități de învățământ

În Comuna Cetariu există 1 unitate de învățământ preuniversitar - Școala cu clasele I-VIII "Benedek Elek" Cetariu. În cadrul acestei unități de învățământ își desfășoară activitatea 4 structuri de învățământ fără personalitate juridică (2 grădinițe cu program normal și 2 școli cu clasele I-VIII).

#### Populația școlară

În anul 2019, populația școlară din Comuna Cetariu cuprindea un număr de 138 elevi, în scădere cu 11% față de anul 2016. Din totalul populației școlare, 15,9% frecventează cursurile învățământului preșcolar, iar restul de 84,1 % frecventează cursurile învățământului preuniversitar (primar și gimnazial)

#### Cadrele didactice

În anul 2020, serviciile educaționale au fost furnizate de un număr de 38 de cadre didactice. Dintre acestea, 11 persoane au predat în învățământul preșcolar (28,94%), 9 persoane în învățământul primar (23,68%) și 18 persoane în învățământul gimnazial (47,36%).

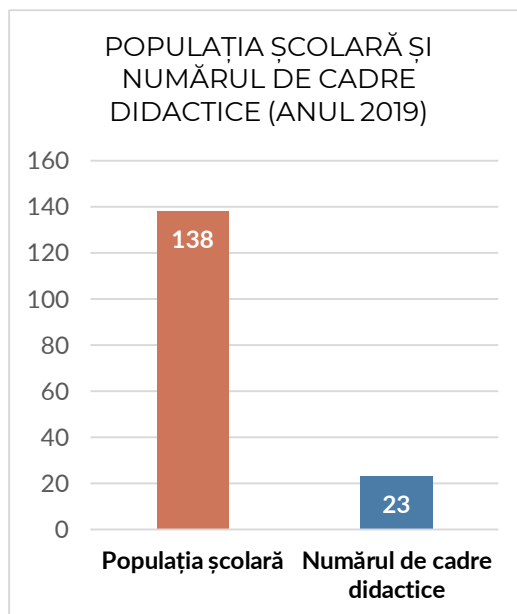
Astfel, la un cadru didactic din comuna Sântandrei au revenit 13,26 elevi. Un număr ușor mai ridicat de elevi per cadru didactic este întâlnit în învățământul preșcolar - 15,45 copii preșcolari/cadru didactic, respectiv în învățământul primar de 20,77 elevi/cadru didactic. În cazul învățământului gimnazial, la un cadru didactic revine în medie un număr de 8,16 elevi, în contextul în care numărul de materii predate este diferit față de ciclul primar, unde sunt 1 sau 2 cadre didactice la o grupă/clasă.

#### Infrastructură și dotări educaționale

În unitățile educaționale din Comuna Cetariu există 23 de săli de clasă, 1 laborator școlar, 1 sală de gimnastică, 1 teren de sport și 15 PC-uri. Raportând populația școlară la infrastructura existentă în unitățile de învățământ, rezultă că la o sală de clasă revin 6 elevi, la un laborator școlar, o sală de gimnastică și un teren de sport 138 elevi, iar la un PC un număr de 9,2 elevi.

#### Cultură

În Comuna Cetariu infrastructura culturală este formată în principal din biblioteci și cămine culturale, care asigură cadrul necesar desfășurării de activități cu specific cultural. Lista monumentelor istorice actualizată de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și de Institutul Național al Patrimoniului, include mai multe obiective din Comuna Cetariu, precum:



- Biserica Reformată (datează din sec. XVII – XVIII, fiind ridicată în locul unei biserici vechi care a fost construită în stil gotic)
- Casa Parohială Romano - Catolică (datează din 1743)
- Biserica romano - catolică "Sf. Maria" (datează din 1804 – 1809)
- Biserica reformata din Șișterea (construită în sec al XIV-lea, inițial fiind catolică, frescele originale din interior fiind renovate în anul 2005)
- situl arheologic de pe lângă biserica romano-catolică din Tăutelec (în „postata cânepă”)
- așezarea fortificată din satul Șișturogiu care datează din Hallstat

Cele mai importante manifestări culturale din Comuna Cetariu sunt **Balul strugurilor și Zilele Comunei** (organizate în primul week-end din luna august).

În cadrul structurilor asociatice active se remarcă și *Asociația Localităților de Frontieră Bihor de Dezvoltare a Teritoriilor*, din care face parte și Comuna Cetariu alături de alte 58 localități din partea de nord-vest a României (printre care și comunele Borș, Biharia, Girișu de Criș). Asociația își propune dezvoltarea economică și culturală a teritoriului situat de o parte și de alta a frontierei româno - maghiare.

## SĂNĂTATE

### Unități sanitare și personal medical

Conform Institutului Național de Statistică, infrastructura sanitară din Comuna Cetariu este destul de slab dezvoltată. În anul 2019, la nivel local existau 2 cabinete medicale de familie, 1 cabinet stomatologic și 1 farmacie (punct farmaceutic).

De asemenea, locuitorii din Comuna Cetariu apelează, pe baza trimiterilor de la medicul primar sau în regim de urgență, la serviciile medicale oferite de unitățile sanitare specializate din Oradea:

- **Spitalul Clinic Municipal Dr. Gavril Curteanu Oradea** - care asigură spitalizarea copiilor și adulților cu afecțiuni medicale sau chirurgicale în următoarele secții: Anestezie-Terapie Intensivă, Hematologie, Chirurgie și Ortopedie Pediatrică, Medicină Internă, Nefrologie, Pediatrie, Neurologie, Recuperare Neurologică, Pneumologie - TBC, Compartiment Neurologie Pediatrică, Compartiment Psihiatrie Pediatrică, Compartiment Îngrijiri Paleative, Boli Infecțioase, iar din anul 2011, prin comasarea fostelor spitale specializate, secțiile de Neuropsihiatrie și de Pneumoftiziologie.
- **Spitalul Clinic Județean de Urgență Oradea** - care reprezintă unitatea sanitară cea mai complexă a județului Bihor, asigurând asistență medicală de specialitate a peste 200.000 locuitori din Municipiul Oradea, respectiv a peste 600.000 locuitori ai județului Bihor - pentru unele specialități și îndeplinind totodată și funcția de spital de urgență. Spitalul are în structură 1007 paturi, acoperind 30 de specialități medicale deservite de 10 laboratoare și compartimente de investigații.



- **Rețeaua privată de servicii medicale Pelican** (spital, laborator, ambulatoriu, cabinete oftalmologice, ambulanța, farmacie, imagistică, cabinete stomatologice). Spitalul Pelican asigură consultații medicale, investigații de imagistică și laborator, serviciu de ambulanță și urgență 24/24 h. Specialitățile chirurgicale abordate cu succes (aprox. 600 - 700 de intervenții/lună) sunt: ortopedie, urologie, chirurgie generală, gastroenterologie, oftalmologie, ORL, neurochirurgie. Pe lângă specialitățile chirurgicale, pacienții pot beneficia de tratamente și internări și pentru următoarele specialități medicale: gastroenterologie, cardiologie, medicină internă, neurologie și diabetologie. Spitalul Pelican este acreditat de MSP ca și spital clinic și are contract de prestări servicii pentru spitalizare cu CJASSBH.
- Alte clinici: Clinica Newmedics, Clinica Sante, Clinica Bioinvest, Medlife, Medena, Medetil, Endodigest, Humanamed, Regina Maria etc.

În anul 2019, la nivelul Comunei Cetariu, serviciile medicale erau furnizate de 2 medici de familie, 1 stomatolog, 1 farmacist și 2 persoane angajate ca personal mediu sanitar.

În ceea ce privește evaluarea suficienței / insuficienței infrastructurii sanitare, numărul de cabinete medicale de familie și farmacii raportate la 10.000 de locuitori în Comuna Cetariu, se situează sub media calculată la nivel metropolitan. Astfel, la 10.000 de locuitori revin 4,67 cabinete medicale de familie, în timp ce media la nivelul Zonei Metropolitane Oradea este de 5,60 cabinete medicale de familie. În ceea ce privește numărul de farmacii și puncte farmaceutice, la 10.000 de locuitori revin 4,69 farmacii sau puncte farmaceutice (spre comparație, numărul mediu de farmacii din ZMO este de 11,81).

### Asistență socială

În anul 2020, în Comuna Cetariu era înregistrat un număr de 533 de pensionari, în scădere cu 21,15% față de anul 2013. La finalul anului 2020, în data de 23.12.2020, s-a solicitat acreditarea prin Cererea de Acreditare a furnizorului de servicii sociale adresată Ministerului Muncii.

### **Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale – SDSS – la nivelul Comunei Cetariu pentru perioada 2021 – 2027**

Elaborarea strategiei locale de dezvoltare a serviciilor sociale s-a fundamentat pe informațiile colectate de *Compartiment* în exercitarea atribuțiilor prevăzute la art. 3 alin. (2) lit. d), h) și i) din H.G. nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal. Compartimentul de asistență socială din aparatul de specialitate al Primarului Comunei Cetariu, își asumă obligația de a organiza și acorda serviciile sociale ce-i revin în sfera de atribuții și competențe, precum și de a planifica dezvoltarea acestora, în funcție de nevoile identificate ale persoanelor din comunitate, de prioritățile asumate, de resursele disponibile și cu respectarea celui mai eficient raport cost/beneficiu.

Serviciile sociale sunt definite ca reprezentând activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și a celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excludere socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calitatii vieții.

Scopul elaborării strategiei este acela de a asigura condițiile furnizării unor servicii sociale de calitate, care implicit să conducă la îmbunătățirea calitatii vieții familiilor și persoanelor sărace, fără nici un venit sau cu venituri foarte mici, a persoanelor cu handicap, a șomerilor, a pensionarilor, precum și a altor categorii de persoane defavorizate din Comuna Cetariu.



## Obiective, grup țintă și probleme sociale ale categoriilor cuprinse în grupul țintă

### SDSS\_Obiectiv general

Înființarea și dezvoltarea unui sistem realist și eficient de servicii sociale la nivelul localității, capabil să asigure incluziunea socială a tuturor categoriilor vulnerabile, creșterea calității vieții, tratament egal, nediscriminare și dreptul la o viață demnă pentru toți locuitorii Comunei Cetariu.

### SDSS\_Obiective specifice

- 1. O.S.1** Implementarea unitară și coerentă a prevederilor legale din domeniul asistenței sociale, corelate cu nevoile și problemele sociale ale grupului țintă (categoriilor de beneficiari);
- 2. O.S.2** Înființarea și actualizarea continuă a unei baze de date care să cuprindă: date privind beneficiarii (date de contact, vârstă, nivel de pregătire școlară și profesională, adrese de domiciliu etc); date privind indemnizațiile acordate (ajutoare sociale, ajutoare de urgență, ajutoare pentru încălzire, ajutoare materiale, alocații de susținere etc), cuantumul și data acordării acestora, precum și alte informații relevante pentru completarea bazei de date;
- 3. O.S.3** Înființarea și implementarea unui sistem armonizat, integrat și performant de furnizare a tuturor categoriilor de servicii sociale la nivelul Comunei Cetariu;
- 4. O.S.4** Realizarea unor parteneriate public-public cu alte autorități sau instituții publice, ONG-uri,
- 5. O.S.5** Dezvoltarea unor atitudini proactive și participative în rândul populației localității și a beneficiarilor de servicii sociale.

### Tipuri de servicii sociale

Serviciile sociale sunt servicii de interes general și se organizează în forme/structuri diverse, în funcție de specificul activității/activităților derulate și de nevoile particulare ale fiecărei categorii de beneficiari. Serviciile sociale au caracter proactiv și presupun o abordare integrată a nevoilor persoanei, în relație cu situația socio-economică, starea de sănătate, nivelul de educație și mediul social de viață al acesteia.



Tipurile de servicii sociale identificate la nivelul Comunei Cetariu, care vor fi acordate beneficiarilor cuprinși în grupul țintă în intervalul 2021 - 2027, sunt:

- a) După scopul serviciului: servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, de recuperare/reabilitare, de inserție/reinserție socială etc;
- b) După categoriile de beneficiari: servicii sociale destinate copilului și/sau familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții - respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc, victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate, aflate în supravegherea serviciilor de probațiune, persoanelor cu afecțiuni psihice, persoanelor din comunități izolate, șomerilor de lungă durată, precum și servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor;

Finalizarea implementării SDSS – strategia locală de dezvoltare a serviciilor sociale, se va face cu participarea tuturor compartimentelor aparatului de specialitate al Primarului Comunei

Cetariu, a personalului, a partenerilor, a beneficiarilor și a altor factori interesați din comunitate și din județ.

Monitorizarea și evaluarea implementării SDSS se va face la nivelul Compartimentului de specialitate al Primarului. În funcție de rezultatele evaluării și monitorizării și în acord cu modificările legislative sau cu modificările intervenite în contextul social, economic, cultural, SDSS poate fi revizuită sau completată ori de câte ori este necesar. Ținând cont de faptul că SDSS este concepută pe o perioadă de 7 ani, obiectivul general și obiectivele specifice stabilite vor fi atinse treptat, în funcție de priorități.

### Salubritate

Conceput cu scopul de a alinia județul Bihor la standardele europene privind salubritatea, proiectul "Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Bihor" (SMID) a reformat modul de gestionare a deșeurilor produse de locuitorii județului. Demarat în anul 2009, pentru a asigura colectarea deșeurilor menajere de la toți bihoreni și a eficientiza colectarea separată a deșeurilor care pot fi reciclate sau valorificate, proiectul a fost finanțat din fonduri europene la categoria "**proiecte de tip major**", ceea ce înseamnă că a fost evaluat direct de către Comisia Europeană. Finanțarea totală a proiectului a fost de 200 de milioane de lei, titular fiind Consiliul Județean Bihor, iar beneficiare toate unitățile administrativ-teritoriale de pe raza județului. Implementarea sistemului a fost asigurată de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ecolect Group.



Obiectivele proiectului SMID: colectarea deșeurilor de la întreaga populație a județului; implementarea colectării separate a deșeurilor reciclabile atât în mediul urban, cât și în mediul rural; realizarea unui grad cât mai mare de valorificare a deșeurilor municipale și asigurarea îndeplinirii țintelor privind deșeurile de ambalaje; reducerea cantității de deșeurii biodegradabile la depozitare prin compostare și alte metode de tratare astfel încât să se asigure atingerea țintelor legislative; gestionarea corespunzătoare a fluxurilor speciale de deșeurii (deșeurii municipale periculoase, deșeurii voluminoase, deșeurii de echipamente electrice și electronice, nămoluri rezultate de la stațiile de epurare orășenești); colectarea și valorificarea potențialului util din deșeurile din construcții și demolări; închiderea depozitelor neconforme.

Proiectul a prevăzut împărțirea județului în șapte zone, fiecare dintre acestea urmând să fie deservită de un operator de salubritate desemnat în urma unei licitații publice. Zonele sunt compuse din următoarele unități administrativ-teritoriale:

1A

Oradea;

1B

Biharia, Borș, Ceica, Cetariu, Copăcel, Drăgești, Girișu de Criș, Hidișelu de Sus, Holod, Ineu, Lăzăreni, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Săcădat, Sânmartin, Sântandrei, Sârbi, Spinuș, Tileagd, Vânciorog, Husasău de Tinca, Gepiu, Sălard și Toboliu;

2

Aleșd, Aștileu, Aușeu, Borod, Bratca, Brusturi, Bulz, Lugașu de Jos, Măgești, Șinteu, Șuncuiuș, Țețchea, Vadu Crișului;

3

Salonta, Avram Iancu, Batâr, Cefa, Ciumeghiu, Cociuba Mare, Mădăras, Olcea, Tinca, Tulca, Sânicolau Român;

4

Beiuș, Nucet, Ștei, Vașcău, Budureasa, Buntești, Căbești, Căpâlna, Cărpinet, Câmpani, Criștioru de Jos, Curățele, Dobrești, Drăgănești, Finiș, Lazuri de Beiuș, Lunca, Pietroasa, Pocola, Pomezou, Răbăgani, Remetea, Rien, Roșia, Sâmbăta, Șoimi, Târcaia, Uileacu de Beiuș;

5

Marghita, Abram, Abrămuț, Boianu Mare, Balc, Buduslău, Chișlaz, Derna, Popești, Suplacu de Barcău, Tăuteu, Vișoara;

6

Săcuieni, Valea lui Mihai, Sâniob, Cherechiu, Curtuișeni, Diosig, Roșiori, Sălcea, Șimian, Tarcea, Tămășeu.

### Situații de urgență

În Comuna Cetariu nu funcționează nici o subunitate a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana” al județului Bihor. Cele mai apropiate subunități sunt cele din Municipiul Oradea: Detașamentul 1 Pompieri Oradea (în cadrul căruia funcționează și Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare și o grupă de salvatori de la înec) și Detașamentul 2 Pompieri Oradea.

În Zona Metropolitană Oradea mai există o subunitate a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana” al județului Bihor, localizată în comuna Sânmartin - Garda de Intervenție 1 Mai.



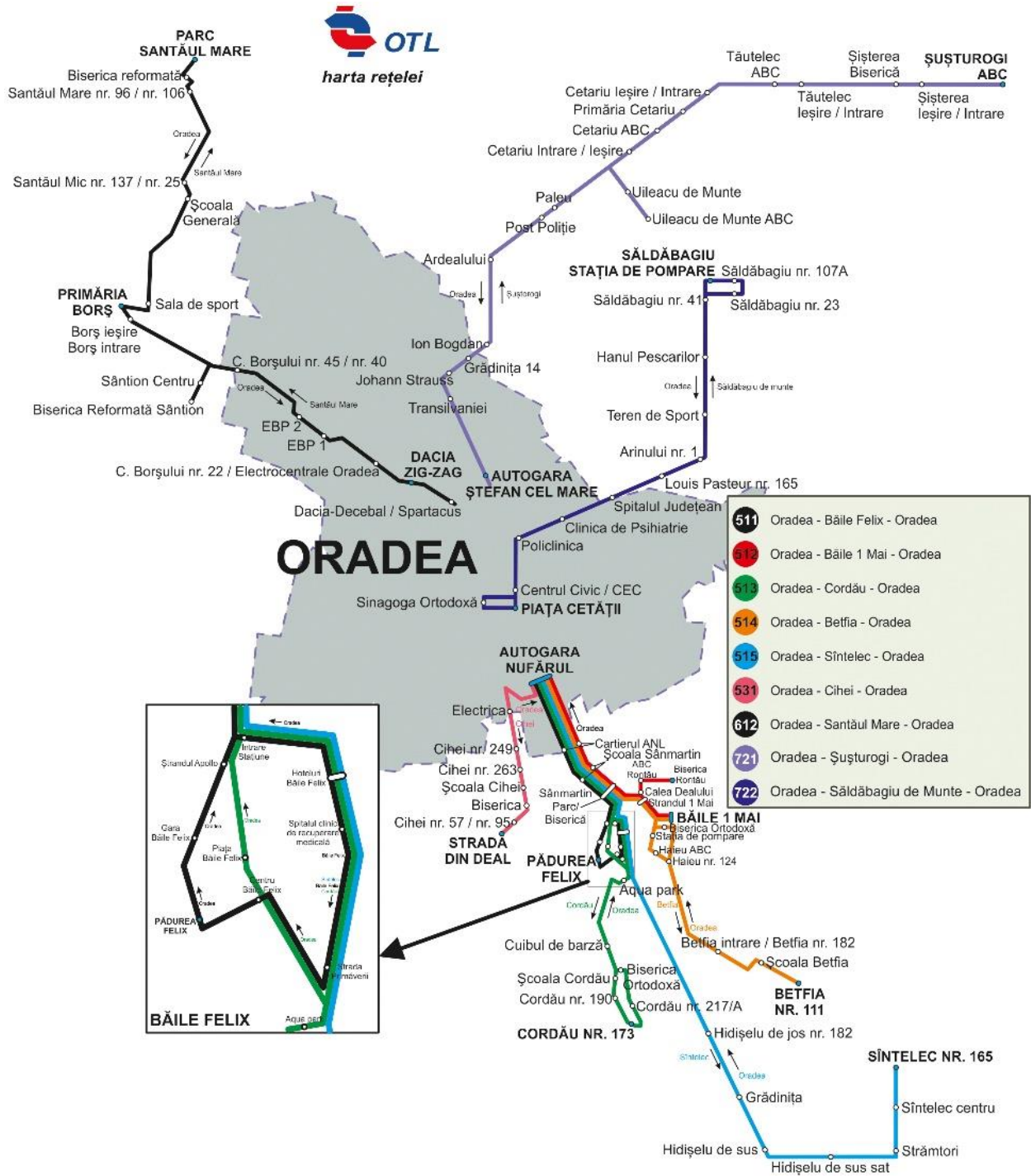
### Siguranță și ordine publică

Siguranța publică este asigurată de Inspectoratul Județean de Poliție Bihor precum și de Inspectoratul pentru Situații de Urgență "CRIȘANA" al județului Bihor. Potrivit rapoartelor de activitate și indicatorilor colectați de aceste instituții, județul Bihor înregistrează evoluții generale pozitive la capitolul infracționalitate și criminalitate. Principalele infracțiuni sunt reprezentate de furturi și sunt concentrate în mediul urban, în special în Municipiul Oradea.

La nivel local serviciile de siguranță și ordine publică sunt în responsabilitatea Secției 3 - Poliția Rurală Biharia - Post Poliție Comunală Cetariu, care se află în structura I.P.J. BIHOR.

### Transport public

Începând cu anul 2019, Comuna Cetariu face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Transregio, care a fost mandatată să se ocupe de organizarea serviciului de transport prin curse regulate la nivelul Municipiului Oradea și al comunelor Borș, Sânmartin, Hidișelul de Sus, Cetariu și Paleu. În acest sens, în urma atribuirii contractului de delegare a serviciului de transport public, începând cu luna decembrie a anului 2019, traseele pe ruta Oradea - Comuna Cetariu sunt efectuate de către S.C. Oradea Transport Local S.A., în calitate de operator regional. Principalele beneficii ale acestui mod de organizare constau în faptul că traseele, stațiile, programul de transport și tarifele sunt aprobate direct de Consiliul Local al Comunei Cetariu. Prețul unui bilet de călătorie este de 7 lei, iar prețul unui abonament lunar variază între 140 și 160 lei.



Harta rețelei de transport public la nivelul A.D.I. Transregio

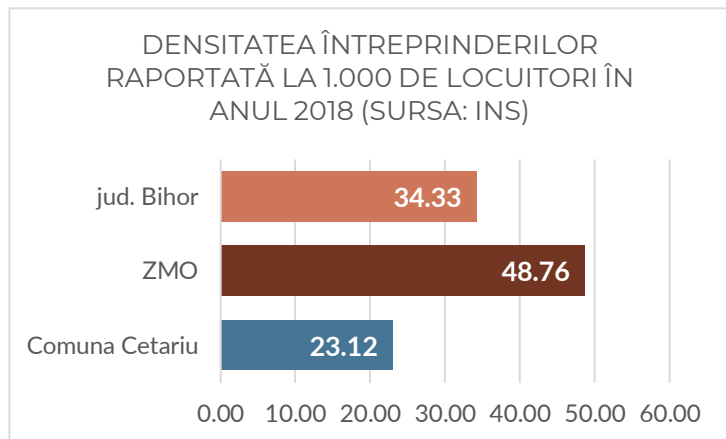
## I. 2.6 DEZVOLTARE ECONOMICĂ

### DEMOGRAFIA UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE

#### Numărul unităților locale active

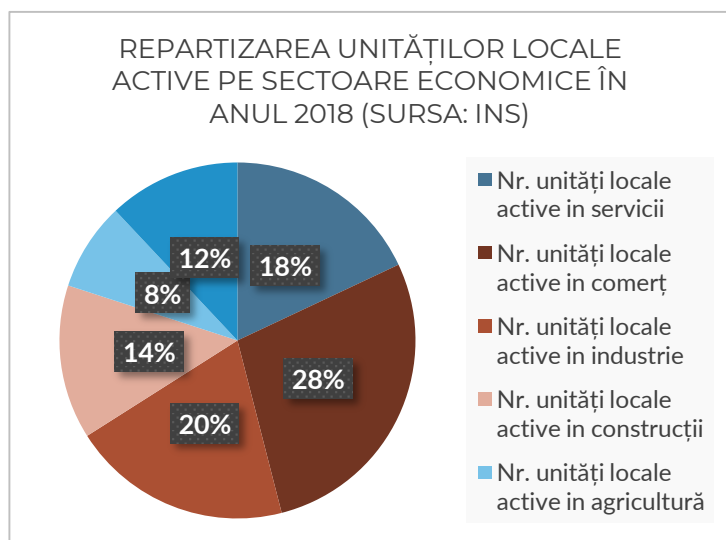
În județul Bihor, în anul 2018 figurau 19.848 unități locale active, în creștere cu 18,4% față de anul 2013 și reprezentând 24,2% din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord Vest. Astfel, Bihor este al doilea județ din regiune, după județul Cluj. Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 88,6% erau microîntreprinderi (0-9 salariați), 9,5% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,6% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

În anul 2018, în Comuna Cetariu, au fost active 50 de unități locale, reprezentând 0,36% din unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea și 2,5% din unitățile locale active din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea.



Raportat la populația cu domiciliul în Comuna Cetariu, densitatea întreprinderilor este de 23,12 întreprinderi/1.000 locuitori, în creștere ușoară față de anul 2013, când se înregistra un număr de 18,4 întreprinderi/1.000 locuitori. În anul 2018, densitatea întreprinderilor a fost de 48,76 întreprinderi / 1.000 locuitori la nivel metropolitan și de 34,33 întreprinderi/1.000 locuitori în județul Bihor, valori superioare celor înregistrate la nivel regional (31,21/1.000 locuitori) și național (28,11 întreprinderi/1.000 locuitori).

La nivelul Comunei Cetariu, cele mai multe unități locale active, sunt concentrate în sectorul comerțului (28,00%), serviciilor (18,00%), industriei (20%) și al construcțiilor (14%).

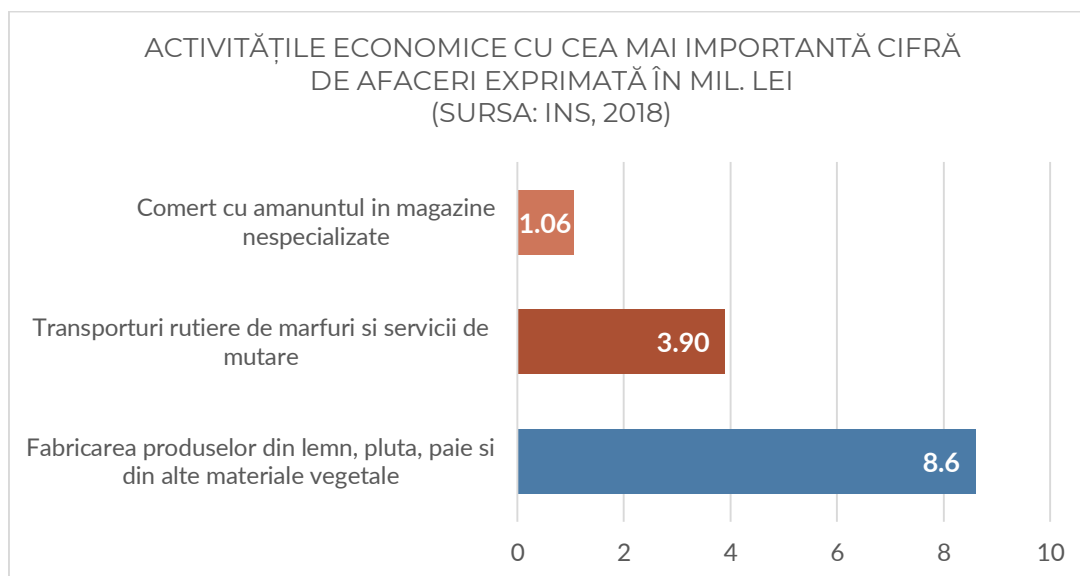




### Cifra de afaceri a unităților locale active

Cifra de afaceri realizată în anul 2018 de către unitățile locale active din județul Bihor a fost de 39.681 milioane lei, înregistrându-se astfel o creștere accentuată față de anul 2013, când totaliza 26.834 milioane lei. În anul 2018, din cifra de afaceri realizată la nivel județean, 76,1% se datorează unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

Atât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea cât și la nivel județean, regional și național, unitățile locale active din comerț realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, urmate de cele din industrie.



În Comuna Cetariu cifra de afaceri din activitatea industrială are ponderea cea mai mare, unitățile locale active din sector realizând 51,9% din cifra de afaceri totală de la nivel local. Sectorul serviciilor este cel de-al doilea sector economic după cifra de afaceri obținută (25,6%), acesta fiind urmat de sectorul transport (22,04%), sectorul comerț (13,3%) și sectorul agricol (3,16% din cifra de afaceri a unităților locale din comună).

Activitățile economice care au realizat cea mai însemnată cifră de afaceri la nivelul unităților locale active din Comuna Cetariu sunt fabricarea produselor din lemn, plută, paie și din alte materiale vegetale (8,6 mil. lei RON), transporturi rutiere de mărfuri și servicii de mutare (3,9 mil. lei RON) și comerț cu ridicata al produselor alimentare, al băuturilor și al tutunului (0,4 mil. lei RON).

## FORȚA DE MUNCĂ

### Resursele de muncă

Resursele de muncă din județul Bihor la nivelul anului 2018, au fost de 357,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013, când erau de 375,9 mii persoane. Astfel, față de anul 2013 resursele de muncă de la nivelul județului au scăzut cu 5,14% (-18.4 mii persoane).

Populația ocupată civilă la nivelul anului 2018 a fost de 261,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013 cu 1,9%, când s-a înregistrat valoarea de 266,4 mii persoane. Populația ocupată civilă la nivelul județului Bihor a cunoscut o evoluție în creștere ușoară, în perioada 2016 - 2018, de la 259,6 mii persoane în anul 2016, la 261,5 mii persoane în anul 2018.

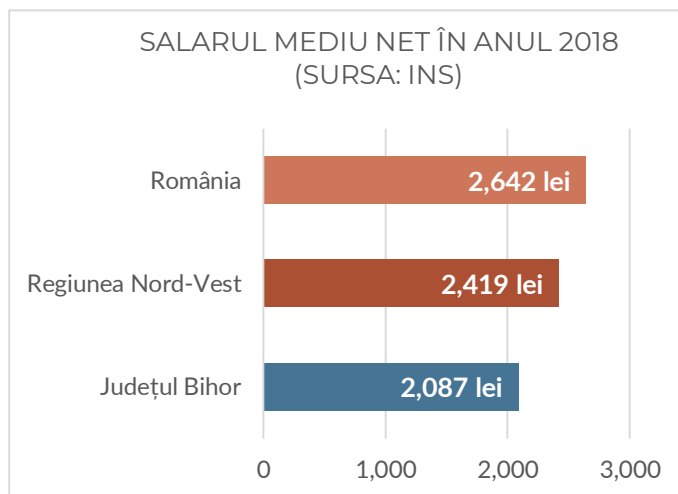
Rata de ocupare a resurselor de muncă în anul 2018 pentru județul Bihor a fost de 73,1%, în creștere față de anul 2013, când era de 70,9%, fiind astfel mai ridicată față de cea înregistrată la nivelul Regiunii Nord Vest (72,1%), cât și față de cea de la nivel național (68,7%).

### Salariați

În anul 2018, numărul mediu al salariaților din Comuna Cetariu a fost de 207 persoane, cu 24,7 % mai mult față de anul 2016. Această creștere procentuală este superioară evoluției numărului mediu al salariaților de la nivel județean (+2,19%), dar inferioară nivelului regional (+6,45%) și național (+6,48%). Numărul mediu al salariaților din Comuna Cetariu reprezintă 0,18% din totalul salariaților din Zona Metropolitană Oradea.

### Câștigul salarial mediu net lunar

În anul 2018, câștigul salarial mediu net lunar în județul Bihor a fost de 2.087 lei, ușor mai scăzut decât cel înregistrat la nivelul Regiunii Nord Vest (2.419 lei) și cel de la nivel național (2.642 lei). Raportat la salariul mediu net de la nivel național, cel înregistrat la nivelul județului Bihor reprezintă aproximativ 78,9%. Ca evoluție, se păstrează o tendință de accentuare a decalajelor dintre salariul mediu net lunar la nivelul județului Bihor și cel de la nivel regional și, mai ales, de la nivel național.



Tendențele economiei locale din perioada 2016 – 2019 se remarcă și prin evoluția numărului de șomeri.

### Numărul șomerilor

La nivelul anului 2018 rata șomajului în județul Bihor a fost de 1,5%, în scădere față de anul 2016, când s-a înregistrat o rată a șomajului de 3,7%.

Acest indicator este inferior celor de la nivel regional (2,3%) și național (3,3%). De altfel, rata șomajului la nivelul județului Bihor înregistrează, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele de la nivel regional și național.

La sfârșitul anului 2019, în Comuna Cetariu erau înregistrați 6 șomeri, număr în scădere cu 25% față de anul 2016. Din totalul șomerilor din Comuna Cetariu, 33,4% sunt de sex masculin și 66,6% sunt de sex feminin.

## AGRICULTURA

### Calitatea solurilor

Solul este o materie complexă din punct de vedere al compoziției minerale, organice și organo-minerale, reprezentând sursa principală de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive, asigurând perpetuarea florei și faunei în numeroase lanțuri trofice. Este constituit din punct de vedere fizic, din particule solide, apă și aer. Acestea, împreună cu depunerile de natură organică și anorganică pe sol, conduc la accelerarea proceselor fizico-chimice ce au loc la nivelul solului în mod continuu.

Terenurile agricole ale județului Bihor sunt acoperite cu o varietate mare de tipuri de sol. Predomină solurile luvice și luvisolurile, reprezentând 105.602 ha, adică o suprafață de 29,07%, urmând în ordine descrescândă cele brune eumezobazice, soluri aluviale, brune argiloiluviale,

cernoziomuri etc. Cele mai mici suprafețe sunt reprezentate de planosoluri, reprezentând 390 ha, solurile brun roșcate 320 ha și solurile brun roșcate luvice 279 ha.

Județul Bihor se remarcă prin potențialul agricol, având o productivitate medie la hectar a principalelor culturi mai ridicată comparativ cu nivelul regional și cel național. De asemenea, Zona Metropolitană Oradea poate fi caracterizată de același potențial agricol. Solurile din Zona Metropolitană Oradea se înscriu în categoria solurilor cu clase de bonitate ridicate, fiind favorabile agriculturii.



În anul 2019, conform Direcției Agricole Bihor, erau înscrise 15 grupuri de producători de produse agricole vegetale și animale la nivelul județului Bihor, dintre care 10 activează în Zona Metropolitană Oradea.

La nivelul Comunei Cetariu nu funcționează încă nici un grup de producători.

### Pomicultură

În Zona Metropolitană Oradea se regăsesc 39,7% din suprafețele cu livezi și pepiniere pomicole din județul Bihor. Din localitățile membre ale Zonei Metropolitane se disting Municipiul Oradea și comuna Paleu, care dețin 96,8% din terenurile ocupate de livezi și pepiniere pomicole din arealul studiat. În județul Bihor, principalele livezi sunt cele de prune, mere, pere, piersici și nectarine, caise și vișine, zarzăre și nuci.



### Piscicultura

Rețeaua hidrografică și condițiile climatice ale județului Bihor oferă posibilitatea dezvoltării sectorului piscicol. Amenajările piscicole din zonă sunt populate în special cu crap, dar se mai găsesc: caras, fitofag, novac, știucă și somn. La nivelul Comunei Cetariu există amenajarea piscicolă "Acumularea Vițeilor", care este de tip crescătorie și se întinde pe o suprafață de 30 ha.

Aflat la 15 km de Oradea, lacul Cetariu este un punct de atracție pentru pescarii de crap prin numeroasele capturi înregistrate, drilurile bătaioase ale crapilor și nu în ultimul rând peisajul superb. Adâncimea medie a lacului este de 2,5 m, iar un mal este la marginea pădurii, accesul fiind destul de bun. Cu o populație de crapei foarte numeroasă și sănătoasă, lacul Cetariu

atrage tot mai mulți pescari de crap ce practică catch&releas-ul, capturile cu o medie de 5-6 kg nefiind o raritate. Speciile întâlnite în lac sunt crapul cu media de 6 kg, carasul, știuca și fitofagul. Lacul este renumit și prin organizarea - împreună cu Aps Carpfan a unor concursuri cu renume și cu o cantitate de pește capturat considerabilă. Locația este dotată cu toalete, locuri de campare și pe malul cu pădurea, iar accesul auto este destul de bun în condiții de vreme nefavorabilă.

În Comuna Cetariu există și Lacul Valea Popii Șișterea, cu o suprafața de 15 - 16 ha, adâncime maximă de 6 m, adâncime medie de 4 m. Lacul este situat la marginea unei păduri și are în apropiere o structură de primire turistică.

## INDUSTRIE ȘI CONSTRUCȚII

### Industrie

Situarea favorabilă pe granița de vest, dezvoltarea industrială a zonei, o infrastructură bine dezvoltată precum și forța de muncă disponibilă și calificată în ramuri diverse sunt atribute specifice județului Bihor. Principalele ramuri industriale ale județului Bihor sunt: fabricarea componentelor electronice, industria extractivă și prelucrarea țigăii, industria pielăriei și încălțăminteii, industria mobilei, industria chimică, industria confecțiilor, industria materialelor de construcții, industria construcțiilor, industria alimentară etc.

În anul 2018, în județul Bihor au fost înregistrate 2.288 unități locale active în industrie, în creștere față de anul 2013 când erau înregistrate 2.006 unități locale active în acest domeniu. Aceste întreprinderi au realizat o cifră de afaceri de 12,061 mil. lei, în creștere cu 31,5% față de anul 2013.

În același an, în Zona Metropolitană Oradea funcționau 63,3% din unitățile locale active la nivel de județ, totalizând 73,6% din cifra de afaceri județeană, la nivelul sectorului industrial.

Cele 10 unități locale active în sectorul industrial din Comuna Cetariu au realizat, în anul 2018, o cifră de afaceri de 9,8 milioane lei, reprezentând doar 0,11% din cifra de afaceri totală a unităților locale active în sectorul industrial din Zona Metropolitană Oradea.

În Comuna Cetariu, principala ramură industrială, după valoarea cifrei de afaceri obținută, este industria de fabricare a mobilei și de fabricare a produselor din lemn, plută, paie și din alte materiale vegetale.

### Construcții

Sectorul de construcții este unul dintre sectoarele importante ale economiei județului Bihor, generând o cifră de afaceri de 2.121 milioane lei la nivelul anului 2018, în creștere cu 597 milioane lei față de anul 2010.

În anul 2018, în sectorul de construcții au fost înregistrate 1.870 unități locale active la nivelul județului Bihor, în creștere cu 22,7% față de anul 2013. În Zona Metropolitană Oradea funcționau 64,01% din unitățile locale active din județ, realizând 80,7% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de construcții.





În anul 2018, la nivelul Comunei Cetariu funcționau 7 unități locale în sectorul construcții, în creștere cu 30% față de anul 2013 (când erau 10 unități locale active în acest sector). Cifra de afaceri înregistrată în anul 2018 a fost de 476.828 lei, respectiv 0,02% din cifra de afaceri a unităților locale active în sectorul construcțiilor din zona metropolitană.

Evoluția sectorului de construcții a cunoscut o creștere, atât la nivel metropolitan cât și județean. Astfel, comparativ cu anul 2016, în anul 2019 s-a înregistrat o creștere cu 37,3% a numărului de autorizații de construcție emise la nivel metropolitan, în timp ce la nivelul județului se constată o creștere de 33,4%.

În Comuna Cetariu, în anul 2019 activitatea de construcții a înregistrat o creștere accelerată, fiind eliberate 11 autorizații de construcție, în creștere cu 120% față de anul 2018. Cu toate acestea nu se poate vorbi de o creștere stabilă, în contextul în care numărul autorizațiilor de construcție emise a fluctuat destul de mult în perioada 2016 - 2019.



### Comerț

Sectorul comerțului este cel mai important sector economic la nivelul județului, având o contribuție de 40,3% în cadrul cifrei de afaceri. În anul 2018, în sectorul de comerț au fost înregistrate 5.984 unități locale active (în creștere cu 140 de unități față de anul 2013), care au realizat o cifră de afaceri de 16.030 milioane lei.

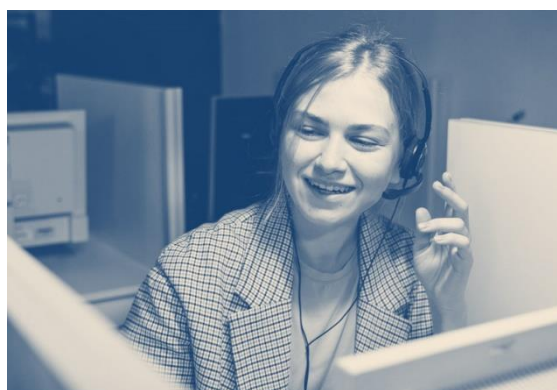
În Zona Metropolitană Oradea, unitățile locale active în comerț au realizat 77,3% din cifra de afaceri de la nivel județean.

În anul 2018, în Comuna Cetariu erau înregistrate 14 unități locale active în comerț, reprezentând 0,34% din totalul Zonei Metropolitane Oradea. Acestea au realizat o cifră de afaceri de 2,5 milioane lei (în scădere cu 59,2% față de anul 2013) și reprezintă 0,15% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active în domeniul comerțului la nivelul ZMO.

### Servicii

În anul 2018 numărul unităților locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 6.096 unități, în scădere față de anul 2013 (când se înregistra un număr de 6.748 unități) și cu o cifră de afaceri de 10.144 milioane de lei. Astfel, comparativ cu anul 2013, se observă o creștere a cifrei de afaceri pentru unitățile locale active din servicii cu 50,33%.

Unitățile locale active din sectorul serviciilor din Zona Metropolitană Oradea reprezintă 78,7% din numărul total de întreprinderi care activează în acest sector la nivelul județului Bihor, respectiv 28,22% din cifra de afaceri realizată la nivel județean.



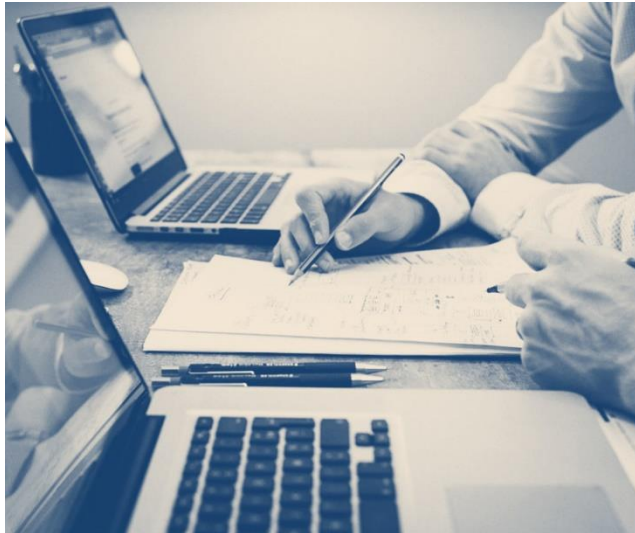
În comuna Cetariu au fost înregistrate în anul 2018 un număr de 9 unități locale active în sectorul serviciilor (în scădere cu 4 unități față de anul 2013), înregistrând o cifră de afaceri de 1,32 milioane lei.

## I.2.7 STRUCTURI DE SPRIJINIRE A AFACERILOR

### **Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bihor\_CCIBH**

este o organizație independentă, neguvernamentală și non-profit, ce sprijină înființarea și dezvoltarea afacerilor în județul Bihor, punând la dispoziția celor interesați o gamă largă de servicii specializate:

- asistență pentru înființarea unei afaceri și întocmirea documentației necesare
- informații referitoare la surse de finanțare a afacerilor și la modul de accesare a acestora
- întocmirea de planuri de afaceri, studii de piață, planuri de marketing, proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile și rambursabile;
- promovarea potențialului economic al firmelor din județ pe piața națională și internațională, identificarea de parteneri de afaceri și medierea contactelor de afaceri;
- eliberarea de certificate de origine a mărfurilor, certificate de forță majoră, vizarea facturilor și a altor documente comerciale;
- eliberarea de recomandări și certificate de bonitate;
- consultanță de afaceri, financiar-contabilă, juridică;
- asistență juridică la încheierea și derularea contractelor comerciale;
- organizarea de târguri și expoziții, misiuni economice, parteneriate de afaceri, în țara și în străinătate;
- programe de pregătire profesională, programe de instruire în domeniul afacerilor, seminarii;
- acces la biblioteca instituției; arbitraj comercial; înscrierea gajurilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare.



### **Oficiul Registrului Comerțului Bihor**

este instituția abilitată de lege să efectueze înregistrarea firmelor în județul Bihor. Pe lângă activitatea de înregistrare propriu-zisă, această instituție oferă și servicii de consiliere pentru înființarea unei afaceri, de întocmire a actelor necesare și reprezentare în fața instanțelor competente să autorizeze înființarea firmei, precum și de obținere a avizelor necesare desfășurării activității.

### **Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Vest – Biroul Județean Bihor**



acționează în județul Bihor prin intermediul Biroului Județean, în scopul implementării la nivel local a politicii de dezvoltare regională. ADR NV, organism executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională, prin competențele sale de planificare strategică reprezintă forța motrice a dezvoltării durabile a regiunii, susține dezvoltarea și interesele de dezvoltare ale comunităților locale, fiind puntea de legătură între acestea, autoritățile naționale și instituțiile europene relevante, urmărește implementarea politicilor de coeziune economică și socială la nivelul regiunii, promovează și implementează programe de dezvoltare și asigură serviciile necesare comunităților și investitorilor pentru maximizarea beneficiilor economice și sociale la nivelul regiunii.



### **Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor - AJOFM Bihor**

oferă măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă, prin creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și măsuri pentru stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă a șomerilor și crearea de noi locuri de muncă.

### **Federația Patronilor Bihor**

este o organizație neguvernamentală, apolitică, non profit, înființată în anul 1991. Scopul FPB este sprijinirea inițiativei particulare și reprezentarea intereselor oamenilor de afaceri din județul Bihor. FPB este cea mai veche organizație patronală județeană din țară. În vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de afaceri, FPB colaborează cu organizații similare din țară și din străinătate, precum și cu un număr însemnat de organizații și instituții finanțatoare.

### **Asociația Firmelor Bihorene - AFB**

este o organizație patronală ce își propune să reprezinte cele peste 30.000 de societăți comerciale active din județul Bihor. Printre obiectivele strategice urmărite de AFB:

- Dezvoltarea și promovarea culturii antreprenoriale
- Activități de reprezentare, asistență, consultanță și instruire
- Crearea unui mediu favorabil activităților economice private și stimulativ pentru investițiile autohtone și străine
- Sprijinirea consolidării și dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii
- Creșterea competitivității mediului de afaceri prin stimularea accesului la inovație și cercetare
- Dezvoltarea întreprinderilor private în concordanță cu principiile dezvoltării durabile
- Dezvoltarea capitalului uman în economie
- Modernizarea rolului autorităților administrației publice centrale și locale, în sensul orientării către organizații, firme și cetățeni și creșterii eficienței activității.

### **Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune**

a fost constituită în scopul promovării și dezvoltării turismului din Oradea și din regiune. Obiectivele asociației se regăsesc în stimularea și sprijinirea dezvoltării locale, regionale și naționale prin inițiative, activități și măsuri care să crească numărul de turiști, în dezvoltarea și promovarea turismului din Oradea și din regiune, în totalitatea diversității sale, atât în țară, cât și în străinătate, precum și în realizarea sau acordarea suportului necesar elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare a turismului local, regional și național ținând cont de principiile turismului durabil.



### **Școala profesională EuroBusiness Oradea**

are ca scop crearea unui cadru optim pentru susținerea învățământului profesional și a performanței în învățământul preuniversitar din județul Bihor. În mod specific, urmărește pregătirea forței de muncă locale în conformitate cu cerințele mediului de afaceri, fiind în mare măsură dedicat pregătirii elevilor în meseriile și calificările profesionale cerute de marii angajatori localizați în Parcurile Industriale și în Municipiul Oradea. Activitățile urmărite la nivelul învățământului profesional sunt:

- Elaborarea de materiale didactice, manuale și adaptarea curriculumului școlar la cerințele reale ale mediului de producție privat;
- Asigurarea accesului elevilor la practică în cadrul companiilor;
- Organizarea unor campanii media, apariții TV, comunicate de presă, filme de promovare etc.
- Preselecția și evaluarea elevilor înscriși în vederea selectării bursierilor;
- Susținerea financiară a profesorilor, maiștrilor și tutorilor de practică din cadrul companiilor, prin acordarea de bonificații trimestriale;
- Dezvoltarea activității educaționale și de pregătire profesională prin organizarea de colocvii, dezbateri, conferințe, cursuri, tabere și vizite la companii din străinătate, inclusiv prin intermediul unor programe externe;
- Sprijin pentru organizarea, derularea, premierea elevilor participanți la olimpiadele și concursurile școlare, precum și pentru deplasarea lor la olimpiade și concursuri școlare în condiții de confort;
- Editarea, tipărirea de materiale și publicații în legătura cu preocupările cadrelor didactice pentru specialitatea sau metodică predării disciplinei.

## 1.2.8 CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU ȘI SURSE DE POLUARE

### Calitatea aerului

La nivelul Comunei Cetariu, calitatea aerului este bună, neexistând surse majore de poluare a aerului în zonă.

Monitorizarea calității aerului în județul Bihor se realizează prin rețeaua de monitorizare formată din stațiile automate de monitorizare a calității aerului, puncte de prelevare pulberi sedimentale și puncte de prelevare precipitații.

### Calitatea apelor

Principalele surse de poluare ale apelor (de suprafață și subterane) de la nivelul Comunei Cetariu sunt reprezentate de utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură și de poluarea apelor de suprafață și subterane cauzată de eliminarea de ape uzate menajere (cauzate de lipsa rețelei de canalizare în toate satele aparținătoare).



### Calitatea solurilor

Solul reprezintă împreună cu ceilalți factori de mediu, mediul de viață pentru plante, animale și om, iar pentru agricultură, principalul mijloc de producție. La nivelul Comunei Cetariu, nu există alte restricții sau alte surse majore de poluare a solurilor.

### Protecția naturii și biodiversitatea

Principalele presiuni antropice care se exercită asupra biodiversității sunt:

- schimbarea modului de folosință a terenurilor; defrișările; agricultura intensivă;
- turismul necontrolat;
- supraexploatarea unor specii de plante și animale;
- incendiile sau alte accidente ecologice;
- fragmentarea habitatelor; poluarea; exploatarea resurselor;
- gestionarea defectuoasă a modului de eliminare/gestionare a deșeurilor;
- amplasarea de construcții în zone protejate.

În județul Bihor au fost desemnate 30 de Situri Natura 2000:

- Număr SCI: 24 - Numărul de SCI-uri care se suprapun peste arii naturale protejate de interes național: 17
- Număr SPA: 6 - Numărul de SPA-uri care se suprapun peste arii naturale protejate de interes național: 3
- Teritoriul administrativ al Comunei Cetariu nu cuprinde arii incluse în situri Natura 2000

## I. 2.9 ANALIZA SWOT

**Orice comunitate trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase.**

Primul pas în elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Cetariu a constat în evaluarea situației curente din perspectiva domeniilor cheie, care a permis analiza în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative ale evoluției sale. În procesul de elaborare a documentului strategic s-a folosit analiza SWOT, ca instrument managerial pentru evaluarea și prezentarea sintetică a aspectelor celor mai importante care vor afecta, într-un mod sau altul, evoluția viitoare a Comunei Cetariu.

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv:

- **Strengths** (puncte tari)
- **Weaknesses** (puncte slabe)
- **Opportunities** (oportunități)
- **Threats** (riscuri/amenințări)



**Punctele tari** se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

**Punctele slabe** se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

**Oportunitățile** se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, accesarea de fonduri europene și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

**Amenințările** se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Densitatea populației pe km <sup>2</sup> este mai ridicată decât cea de la nivelul județului Bihor;	Indicele de îmbătrânire demografică este mult superior valorii existente la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (1.082‰) sau al județului Bihor (1.069‰);
Trendul descendent al populației cu domiciliul în comună în perioada 2016-2020;	În anul 2019 s-a înregistrat cea mai scăzută rată a deficitului natural al populației din zona metropolitană;
Distribuția ușor dezechilibrată a populației pe sexe;	Înregistrarea în ultimii ani a 2 cazuri de mortalitate infantilă la nivel local;
Soldul pozitiv al schimbărilor de domiciliu și al schimbărilor de reședință în anul 2019 (+16);	Creșterea ratei de dependență demografică (tineri și persoane în vârstă) peste valoarea medie existentă la nivel metropolitan;
Creșterea fondului de locuințe de la nivel local în perioada 2016 - 2019 - (+0,94%).	Ponderea vârstnicilor de la nivel local este mai mare decât media înregistrată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (15,73%), respectiv la nivelul județului Bihor (16,43%).
Valoarea mai ridicată a suprafeței medii locuibile pe locuință decât la nivel metropolitan, județean și național.	Valoarea mai scăzută a suprafeței medii locuibile pe cap de locuitor decât la nivel zonal, regional și național;
Creșterea cu 19% a numărului de gospodării racordate la sistemul de furnizare a apei potabile/canalizare față de anul 2016;	Inexistența rețelelor de gaze naturale;
Media scăzută de elevi/cadru didactic, în comparație cu valorile înregistrate la nivel zonal, județean și național;	Inexistența rețelei de canalizare la nivelul tuturor satelor aparținătoare;
Numărul ridicat de cămine culturale, câte o instituție în fiecare sat component;	Evoluția negativă a populației școlare (scădere cu 11% față de anul 2016);
Existența unor obiective culturale de importanță deosebită (situri arheologice, așezări, monumente istorice etc);	Insuficiența laboratoarelor școlare și slaba dotare a acestora în raport cu populația școlară;
Organizarea periodică a unor evenimente precum Balul strugurilor și Zilele Comunei;	Infrastructura sanitară slab dezvoltată: numărul de cabinete medicale de familie și de cabinete stomatologice se situează sub valoarea medie înregistrată la nivel metropolitan;

Eterogenitatea etnică a populației din comună, care a menținut o cultură locală cu tradiții remarcate la nivel transfrontalier;	Insuficiența personalului medical (în special, medici de familie, stomatologi și personal mediu sanitar);
Existența infrastructurii necesare în vederea colectării selective a deșeurilor;	Lipsa ONG-urilor cu profil social - lipsa furnizorilor publici de servicii sociale;
Existența unui serviciu integrat de transport public operat pe relația Comuna Cetariu-Municipiul Oradea.	Recuperarea materială și energetică redusă a deșeurilor, principala modalitate de eliminare a acestora fiind depozitarea;
Amplasarea comunei la o distanță de 14 km față de Municipiul Oradea și în apropiere de vecinătatea nodului rutier care permite conectarea autostrăzii A3 cu M4, din Ungaria;	Lipsa structurilor asociative de producători agricoli;
Accesul facil al investitorilor atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea;	Densitatea scăzută a întreprinderilor din comună, cu mult sub media înregistrată în localitățile rurale ale zonei;
Creșterea cifrei de afaceri totală realizată de unitățile locale active situate în Comuna Cetariu în perioada 2013 - 2018 (+ 47%);	Capacitatea scăzută a mediului de afaceri de a susține investiții pentru dezvoltare;
Trendul descendent al numărului de șomeri înregistrați în perioada 2016 - 2019;	Slaba dezvoltare a spiritului antreprenorial;
Creșterea cu 24,7% a numărului salariaților în perioada 2016 - 2019;	Infrastructura tehnico - edilitară necorespunzătoare care frânează dezvoltarea economică.
Potențialul agricol ridicat al zonei: soluri fertile, productivitate ridicată, forță de muncă;	
Existența resurselor necesare în vederea dezvoltării sectorului piscicol: amenajări piscicole, rețea hidrografică bogată etc.	
Apartenența la Zona Metropolitană Oradea;	
Accesarea de programe și linii de finanțare nerambursabilă pentru dezvoltarea comunei.	



OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Finalizarea Autostrăzii Transilvania, care are traseul prin nordul comunei Biharia;	Migrarea populației în străinătate pe fondul lipsei oportunităților de angajare și al nivelului redus al puterii de cumpărare;
Construirea drumului expres Oradea-Arad, care va realiza conexiunea zonei urbane funcționale Oradea cu magistrala de transport Coridorul IV Transeuropean;	Îmbătrânirea populației pe fondul scăderii numărului de nou născuți;
Sprijinirea creșterii natalității și a gradului de incluziune socială la nivel local prin diferite instrumente publice (ajutoare pentru copii, vouchere pentru rechizite, transport școlar, programe de tip after-school, terenuri pentru construcția de locuințe pentru tineri, burse pentru locuri de muncă);	Reducerea volumului de investiții publice și a activităților economice în contextul pandemiei COVID-19;
Atragerea de noi investiții la nivelul comunei, crearea unor noi locuri de muncă va permite atragerea de noi rezidenți în comună;	Reducerea capacității autorităților publice locale în implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii;
Accesarea finanțărilor europene nerambursabile în vederea implementării de investiții în domeniul extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate, modernizării infrastructurii rutiere, eficienței energetice, amenajării de piste ciclabile la nivelul comunei, dezvoltării serviciului de transport public, creșterii gradului de incluziune și demnitate socială;	Reducerea veniturilor populației, ca urmare a pandemiei de COVID-19;
Posibilitatea preluării și adaptării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la dezvoltarea locală;	Depopularea spațiului rural în lipsa intervențiilor prompte de susținere a natalității, de atragere a tinerilor și familiilor dinspre mediul urban, de atragere de noi investiții;
Programele de reabilitare termică a clădirilor care pot duce la o îmbunătățire a aspectului general al comunei, pe lângă considerentele de mediu care impun astfel de acțiuni;	Prelungirea pandemiei poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii;
Existența terenurilor neexploatate în prezent, dar care ar fi oportune pentru desfășurarea unor investiții.	Lipsa interesului tinerilor pentru menținerea tradițiilor și obiceiurilor din comună;

Dezvoltarea infrastructurii culturale (înființare unui muzeul al satului);	Dispariția meșterilor și creatorilor populari pe fondul posibilități reduse de valorificare a produselor create;
Multiplicarea numărului de evenimente și de acțiuni de promovare a patrimoniului natural și cultural al comunei;	Migrarea cadrelor medicale în străinătate;
Construirea de locuințe pentru tineri, pentru atragerea de specialiști, locuințe sociale;	Efectele negative ale accentuării fenomenului de îmbătrânire și îmbolnăvire a populației;
Implementarea unor campanii de educare a populației în domeniul prevenției sănătății;	Dezvoltarea nesustenabilă a sectorului industrial poate avea consecințe asupra calității mediului;
Dezvoltarea voluntariatului și a spiritului civic;	Lipsa planificării urbane va conduce la o dezvoltare dezechilibrată a comunei și la disparități de dezvoltare socio-economică între satele aparținătoare;
Promovarea facilităților pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate;	Lipsa unei strategii de atragere de noi investiții și noi locuitori va contribui la creșterea decalajelor de dezvoltare în raport cu alte comune din județ și zona metropolitană.
Implementarea de campanii de conștientizare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor;	
Achiziționarea de mijloace de transport public slab poluante;	
Dezvoltarea conectivității județului cu alte mari orașe/regiuni din Europa prin introducerea unor rute aeriene de pe Aeroportul Internațional Oradea;	
Creșterea nivelului salarial al populației din zonă, ca urmare a realizării marilor proiecte de infrastructură din această zonă: autostradă, drumuri expres, drum de legătură Oradea - autostrada A3 etc.	

# CAPITOLUL II – STRATEGIA DE DEZVOLTARE

## II.1 VIZIUNE, MISIUNE, OBIECTIVE

### VIZIUNE

Comuna Cetariu va oferi locuitorilor săi acces la infrastructură și servicii publice de calitate, precum și o mai bună integrare pe piața muncii.

Comuna Cetariu va valorifica resursele existente la nivel local și va oferi șanse egale de dezvoltare locuitorilor săi prin creșterea coeziunii și implicării sociale.

Comuna Cetariu va avea o contribuție semnificativă la dezvoltarea socio-economică și culturală a întregii zone metropolitane Oradea.

### MISIUNE

Misiunea primăriei Cetariu este de a stimula creșterea prosperității comunei și a bunăstării cetățenilor, respectând trei principii importante care conduc la dezvoltarea durabilă a localității:

- Solidaritatea între generații
- Participarea publică la proiectele comunitare
- Prezervarea mediului înconjurător.

### OBIECTIV GENERAL

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Cetariu îl reprezintă creșterea standardului de viață a locuitorilor prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului local.

### OBIECTIVE STRATEGICE

- Dezvoltarea mediului de afaceri local prin diversificarea economiei locale, asigurarea unui mediu investițional propice și valorificarea într-un mod sustenabil a resurselor existente
- Creșterea gradului de atractivitate a comunei prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor publice, respectiv prin promovarea turismului de agrement
- Îmbunătățirea calității factorilor de mediu pentru asigurarea unui mediu sănătos de viață
- Îmbunătățirea incluziunii și a demnității sociale
- Dezvoltarea capacității administrative la nivelul instituțiilor publice și creșterea digitalizării serviciilor publice

## II.2 PORTOFOLII DE PROIECTE

### A. LISTA PROIECTELOR REALIZATE / ÎN CURS DE REALIZARE ÎN PERIOADA 2015 - 2020

DOMENIU	TITLU PROIECT	SURSA DE FINANȚARE	REZULTATE	BUGET
SERVICII PUBLICE	Dotare cu utilaje a comunei Cetariu, jud. Bihor	FEADR	Finalizat	50.000 euro
COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ	ROHU 265 "Let's celebrate our traditions together"	MDRAP	Finalizat	34.500 euro
COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ	ROHU 319 "Joint Program for youth Cross-Border Cooperation"	FEADR	În curs de derulare	55.600 euro
EDUCAȚIE	"Înființare Centru After Scool în comuna Cetariu, Jud Bihor"	PNDR	În curs de derulare	2.200.000 euro

**B. LISTA PROIECTELOR PRIORITARE  
PENTRU PERIOADA 2021 - 2027**

DOMENIU	PROIECT	SURSA DE FINANȚARE	BUGET ESTIMAT
MOBILITATE	1. Asfaltare străzi în Comuna Cetariu (aproximativ 22 km) - satele Cetariu, Șișterea, Șușturogiu și Tăutelec	PNDL, PNDR, Buget local	1 mil. Euro
	2. Achiziție mijloace de transport (microbuze) pentru transportul public și școlar - adaptarea ofertei de transport public la situația existentă, în vederea reducerii costurilor de operare	POR Nord-Vest 2021-2027, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria	150.000 Euro
	3. Construcție pistă de biciclete pe relația Comuna Cetariu - Comuna Paleu (varianta DJ 767A)	POR Nord-Vest 2021-2027, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria, CJ Bihor	600.000 Euro
	4. Construcție pistă de biciclete pe relația Comuna Paleu - Comuna Cetariu (traseul Săldăbagiu, Uileacu de Munte - Șușturogiu)	POR Nord-Vest 2021-2027, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria, CJ Bihor	1,4 mil. Euro
MOBILITATE	5. Construcție pistă de biciclete pe relația Comuna Cetariu - Comuna Sălard (traseul Șișterea - Sălard)	POR Nord-Vest 2021-2027, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria, Buget Consiliul Județean Bihor	400.000 Euro
	6. Construcție pistă de biciclete între Cetariu - Cauaceu - Biharia	POR Nord-Vest 2021-2027, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria, Buget Consiliul Județean Bihor	500.000 Euro
	7. Creșterea gradului de siguranță al pietonilor la nivelul Comunei Cetariu	PNDR, Buget local	300.000 Euro
INFRASTRUCTURĂ DE APĂ-CANALIZARE	8. Extindere sistem de canalizare în Comuna Cetariu (satele Tăutelec, Șișterea, Șușturogiu)	PNDL, PNDR, Buget local	1 mil. Euro

ILUMINAT PUBLIC	9. Modernizare sistem de iluminat public - extinderea sistemului de iluminat public bazat pe tehnologia Led la nivelul întregii comune.	PNDL, Administrația Fondului de Mediu, POR Nord-Vest 2021-2027	200.000 Euro
EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	10. Introducerea rețelei de gaz în satul Cetariu	PNDL, CJ BIHOR	800.000 Euro
	11. Creșterea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile - reabilitarea clădirilor publice	Buget local, Administrația Fondului de Mediu, POR Nord-Vest 2021-2027	400.000 Euro
EDUCAȚIE / TINERET	12. Amenajarea unei tabere de tineret în satul Tăutelec	Buget local, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria, PNDR	200.000 Euro
SOCIAL	13. Construcția și dotarea unui cămin de bătrâni în Comuna Cetariu	Buget local, PNDR, Programul Operațional Sănătate 2021-2027	500.000 Euro
SERVICII PUBLICE	14. Achiziție utiliaje pentru întreținerea spațiilor verzi și pentru dezapezirea/întreținerea drumurilor	Buget local, PNDR	250.000 Euro
	15. Modernizarea Căminelor Culturale (înlocuire sisteme de încălzire, cameră de frig)	Buget local, PNDR	260.000 Euro
	16. Digitalizarea serviciilor publice - serviciile pentru plata on-line a taxelor și impozitelor locale; sistem informatic integrat pentru servicii și aplicații online (stadiu cereri depuse, petiții, cereri și formulare tip, stare civilă, autorizații diverse etc), achiziționare echipament IT și software specializat, pentru arhivarea electronică a documentelor	Buget local, POR Nord-Vest 2021-2027, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria	45.000 Euro



AGRICULTURĂ	17. Sprijinirea producătorilor agricoli locali - Construcție Hală frigorifică pentru depozitarea legumelor și fructelor colectate de la producătorii locali	Buget local, PNDR	240.000 Euro
SPORT/AGREMENT / TURISM	18. Amenajarea unui parc de aventură în pădurea Cetariu	Buget local, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria, PNDR	180.000 Euro
	19. Înființarea de baze sportive la nivelul Comunei Cetariu - amenajare terenuri de sport (tenis, baschet, skate park) în Cetariu, Tăutelec, Șișterea, Șușturogiu.	Buget local, PNDR, PNDR, Compania Națională de Investiții	300.000 Euro
	20. Construcție parcuri și spații de joacă în satele Șișterea și Susturogiu	Buget local, PNDR	80.000 Euro
MEDIU	21. Managementul deșeurilor vegetale - Achiziție tocător pentru resturi vegetale	Buget local, PNDR	25.000 Euro
SIGURANȚĂ PUBLICĂ	22. Creșterea nivelului de siguranță în spațiile publice - achiziționarea sistemului de supraveghere cu camere de filmat în zonele importante ale comunei	Buget local, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria	60.000 Euro
SĂNĂTATE	23. Dezvoltare infrastructură de sănătate - construirea și dotarea unui centru medical integrat, a unei farmacii, a unui centru medical veterinar	Buget local, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria	180.000 Euro
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	24. Creșterea capacității administrative la nivelul Primăriei Comunei Cetariu - programe de instruire a funcționarilor din administrația publică	Buget local, Programul de Cooperare transfrontalieră România-Ungaria	10.000 Euro

## II.3 PROGRAME DE FINANȚARE DISPONIBILE LA NIVEL EUROPEAN ÎN PERIOADA 2021 - 2027

Cadrul financiar multianual reprezintă un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor Uniunii Europene pe o perioadă de 7 ani și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte. Cadrul Financiar Multianual stabilește prioritățile politice pentru anii următori și reprezintă atât un cadru politic, cât și unul bugetar.

*Cu alte cuvinte „În ce domenii ar trebui să investească Uniunea mai mult sau mai puțin în viitor?”*

În acest sens, în vederea începerii fazei de structurare a priorităților și a bugetului total alocat pentru perioada 2021 - 2027, în luna mai a anului 2018 Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027, care cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+)

În acest context, Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

- 1. Fondul european de dezvoltare regională**
- 2. Fondul de coeziune**
- 3. Fondul social european+**
- 4. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)**
- 5. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)**
- 6. Fondul pentru securitate internă (ISF) și**
- 7. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF)**

Plecând de la aceste propuneri, în urma diferitelor negocieri ce au avut loc în perioada 2018 - 2020, Consiliul European a convenit asupra **bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, care va valora 1.074,3 miliarde EUR**. Astfel, în perioada 2021-2027, politica de coeziune va susține în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică și digitală.

#### Obiectivele de politică includ:

1. **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
2. **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
3. **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
5. **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Pentru a traduce în practică obiectivele de politică în funcție de nevoile sale de dezvoltare, România a propus următoarele Programe Operaționale, la care se adaugă diverse alte programe de cooperare teritorială relevante:

#### I. Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
5. Programul Operațional Sănătate (POS)
6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programe Operaționale Regionale
9. Programul Operațional Asistență Tehnică

#### II. Alte programe de cooperare teritorială cu relevanță pentru Zona Metropolitană Oradea:

1. Interreg VI- România-Ungaria
2. Programul Transnațional Dunărea
3. Programul Interreg Europa 2021-2027

#### 4. Programul URBACT IV

#### 5. Programul Interact IV

#### 6. Programul ESPON

### NextGenerationEU

este un instrument temporar de redresare în valoare de 750 de miliarde EUR, menit să contribuie la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus. Acesta are la bază trei piloni:

- instrumente de sprijinire a eforturilor depuse de statele membre pentru a se redresa, pentru a remedia consecințele crizei și pentru a ieși mai puternice din această încercare;
- măsuri de stimulare a investițiilor private și de sprijinire a întreprinderilor aflate în dificultate;
- consolidarea principalelor programe ale UE pentru a valorifica învățămintele desprinse din criză, pentru a spori soliditatea și reziliența pieței unice și pentru a accelera dubla tranziție verde și digitală.

### Mecanismul de Redresare și Reziliență

Mecanismul European de Reziliență și Redresare este elementul central al Instrumentului NextGenerationEU, cu împrumuturi și granturi în valoare de 672,5 miliarde de euro, disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările Uniunii Europene. Mecanismul va avea 6 direcții prioritare de finanțare:

1. Tranziția verde, inclusiv biodiversitatea
2. Transformarea digitală
3. Coeziunea economică și competitivitatea
4. Coeziunea socială și teritorială
5. Reacția la criză instituțională și pregătirea pentru criză
6. Politici pentru următoarea generație, copii și tineri, inclusiv educație și abilități

Statele membre lucrează la planurile lor de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului European de Reziliență și Redresare.

### Planul Național de Redresare și Reziliență

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) reprezintă un document strategic, elaborat în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență, parte a pachetului de relansare economică Next Generation EU.

Planul urmărește 3 obiective strategice:

- A. Ameliorarea stării economice a României urmare a crizei pandemice
- B. Consolidarea capacității de reziliență
- C. Asigurarea unei creșteri economice pe termen lung

Principalele particularități ale PNRR sunt:

- Reprezintă un plan strategic complementar cu Politica de Coeziune
- Promovează investițiile în infrastructură
- Respectă viziunea de tranziție verde și digitalizare
- Promovează investiții în mediul de afaceri
- Aloca investiții în capacitatea de reziliență în criză
- Este complementar cu măsurile și politicile de coeziune socială (educație și ocupare, incluziune și demnitate socială)

## II.4 MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

Monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare durabilă pentru perioada 2021 - 2027 are drept scop atât aprecierea gradului de realizare a activităților cât și fundamentarea eventualelor revizuirii și actualizări ale proiectelor propuse și constă în observarea permanentă și continuă a implementării activităților realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor etc.

Activitatea de monitorizare a implementării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Cetariu pentru perioada 2021 – 2027, este similară celor din celelalte unități teritorial-administrative din Zona Metropolitană Oradea iar rezultatele vor adăuga informații privind implementarea și impactul proiectelor desfășurate la nivel metropolitan.

La perioade mai mari de timp (3 - 5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore, se recomandă să se efectueze o revizuire a documentului strategic. Se recomandă de asemenea o actualizare a portofoliului de proiecte în anul 2022, în momentul în care există informații complete atât cu privire la liniile deschise ale programelor de finanțare, cât și date rezultate din procesul de recensământ de la nivel național, estimat să aibă loc în acest interval de timp.

### SET DE INDICATORI UTILIZAȚI

#### 1. CONDIȚII DE LOCUIRE

##### 1.A. Intensitatea de locuire

indicatori	modalitate de calcul
<i>Intensitatea de locuire</i>	=Suprafața intravilană / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
<i>Densitatea urbană</i>	=Populația / suprafața intravilană; u.m.: locuitori/km <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;

##### 1.B. Mediu

indicatori	modalitate de calcul
<i>Spații verzi pe cap de locuitor</i>	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / populație totală; u.m.: m <sup>2</sup> /locuitor; sursa: INS, DJS;
<i>Pondere spațiilor verzi din suprafața urbană totală</i>	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;

1. C. Locuințe	
indicatori	modalitate de calcul
Gradul de solicitare a teritoriului pentru locuire	=Suprafața locuințelor / suprafața intravilană *1000; u.m.: m <sup>2</sup> / 1000 m <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Densitatea locuințelor	=Număr de locuințe / suprafața intravilană; u.m.: locuințe/km <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Disponibilitatea locuințelor	=Suprafața locuibilă existentă / populație totală; u.m.: m <sup>2</sup> locuințe / locuitor; sursa: INS, DJS;
Suprafața medie a unei locuințe	= Suprafața locuibilă existentă / locuințe existente; u.m.: m <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Număr mediu de camere al unei locuințe	= Camere pentru locuit existente / locuințe existente; u.m.: camere; sursa: INS, DJS;
Suprafața medie a unei camere pentru locuit	= Suprafața locuibilă existentă / camere pentru locuit existente; u.m.: m <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
2. INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ	
2. A. Drumuri	
indicatori	modalitate de calcul
Densitatea străzilor	=Lungimea străzilor / suprafața totală; u.m.: km drum/km <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Gradul de modernizare a străzilor	=Lungimea străzilor modernizate / lungimea totală a străzilor * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2. B. Utilități	
indicatori	modalitate de calcul
Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile	=Lungimea rețelei de distribuție a apei / suprafața intravilană; u.m.: km rețea/km <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Gradul de utilizare a capacității de producere a apei	=Capacitatea totală de producere a apei / cantitatea de apă consumată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Gradul de conectare la rețeaua de canalizare	=Gospodării conectate / Numărul total de gospodării; u.m.: % sursa: INS, DJS;
3. DEMOGRAFIE ȘI FORȚĂ DE MUNCĂ	
3. A. Populație	
indicatori	modalitate de calcul
Densitatea populației	=Populația totală / suprafața totală; u.m.: locuitori/km <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Rata de dependență demografică	=Numărul persoanelor în afara vârstei legale de muncă / Numărul persoanelor în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata sporului natural	=Soldul sporului natural / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata de fertilitate	=Numărul nou-născuților vii / populație feminină în vârstă fertilă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata sporului migrator intern	=Soldul schimbărilor de domiciliu / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;



3. B. Forță de muncă	
indicatori	modalitate de calcul
Rata de ocupare a forței de muncă	=Populația ocupată / resurse de muncă; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata de înlocuire a forței de munca	=Numărul persoanelor sub vârsta legală de muncă (0-14 ani) / o treime din numărul persoanelor aflate în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
4. NIVEL DE TRAI	
indicatori	modalitate de calcul
Durata medie a vieții	=numărul total de om-ani trăiți de întreaga populație / numărul de supraviețuitori în vârstă de 0 ani; u.m.: ani; sursa: INS, DJS, pe baza tabelelor de mortalitate;
Vârsta medie a soțiilor - feminin	=suma căsătoriilor înregistrate pe fiecare vârstă ponderate cu vârstele pentru care s-au înregistrat căsătorii / suma totală a vârstelor anuale nupțiale; U.m.: ani; sursa: INS, DJS;
Rata mortalității infantile	=numărul deceselor infantile / numărul născuților vii * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Gradul de dotare cu autoturisme	=numărul autoturismelor înmatriculate / populația totală * 100; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS, Politia Rutieră;
Suprafața medie a unei locuințe terminate	= Suprafața locuibilă a unei locuințe terminate / număr de locuințe terminate; u.m.: m <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Consum casnic mediu lunar de apă	=Cantitatea de apă potabilă distribuită lunar populației existente / populație totală; u.m.: m <sup>3</sup> / locuitor; sursa: INS, DJS;
Gradul de acoperire cu abonamente TV	=numărul abonamentelor TV / populația totală * 100; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
5. ECONOMIE	
5. A. Activitate economică generală	
indicatori	modalitate de calcul
Rezultatul financiar al mediului de afaceri	=Cifra de afaceri a unităților locale / populația totală; u.m.: lei / locuitor; sursa: INS, DJS;
Densitatea IMM	Numărul total al IMM / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Ponderea sectorului privat în economia locală	=Număr de salariați din sectorul privat / Număr total de salariați * 100; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Ponderea populației ocupate în activități neagricole din totalul populației ocupate	=Populație ocupată în activități neagricole / Populație ocupată * 100; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Ponderea consumului industrial de apă	Consum industrial de apă / consum total de apă * 100; U.m. ‰; sursa: INS, DJS;

5. B. Construcții	
indicatori	modalitate de calcul
Locuințe noi	=Suprafața locuințelor pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m <sup>2</sup> /1000 loc; sursa: INS, DJS;
Clădiri noi, altele decât locuințe	=Suprafața clădirilor, altele decât locuințe, pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m <sup>2</sup> /1000 loc; sursa: INS, DJS;
5. C. Turism	
indicatori	modalitate de calcul
Mărimea medie a unei unități de cazare turistică	=Capacitatea de cazare existentă / unități de cazare existente; u.m.: locuri; sursa: INS, DJS;
Densitatea locurilor de cazare existente	=Capacitatea de cazare existentă / suprafața intravilană; u.m.: locuri/km <sup>2</sup> ; sursa: INS, DJS;
Indicele de utilizare netă a capacității de cazare	=Capacitatea de cazare în funcțiune / înnoptări turistice * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6. SERVICII PUBLICE	
6. A. Sănătate	
indicatori	modalitate de calcul
Disponibilitatea personalului medical calificat	=Personal medico-sanitar calificat / populația totală * 1000; u.m.: personal calificat / 1000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
Densitatea cabinetelor medicale de familie	=Cabinete medicale de familie / populația totală * 10.000; u.m.: cabinete medicale de familie / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
Densitatea farmaciilor	=Farmacii / populația totală * 10.000; u.m.: farmacii / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6. B. Educație	
indicatori	modalitate de calcul
Dotarea cu TIC a unităților de învățământ	=Numărul PC-urilor deținute de unitățile de învățământ / populația școlară * 1000; u.m.: PC-uri / 1.000 elevi; sursa: INS, DJS;
Capacitatea unităților de învățământ	= Populația școlară / săli de clasă și cabinete; u.m.: elevi / sală; sursa: INS, DJS, ISJ;
Gradul de solicitare a cadrelor didactice	=Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial / numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial u.m.: elevi / cadru didactic; sursa: INS, DJS, ISJ;
6. C. Cultură	
indicatori	modalitate de calcul
Indicele de cuprindere la lectură	=Numărul abonaților bibliotecilor publice / populația totală; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Indicele de circulație a documentelor	=Volume eliberate / volume existente în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Indicele de lectură a cititorilor	=Volume eliberate / cititori în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Capacitatea sălilor de spectacole	=Locuri disponibile în săli de spectacole / populația totală * 10.000; u.m.: locuri / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS;

# CAPITOLUL III – DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA

## III.1 PRINCIPALELE DIRECȚII DE DEZVOLTARE LA NIVELUL ZONEI METROPOLITANE ORADEA

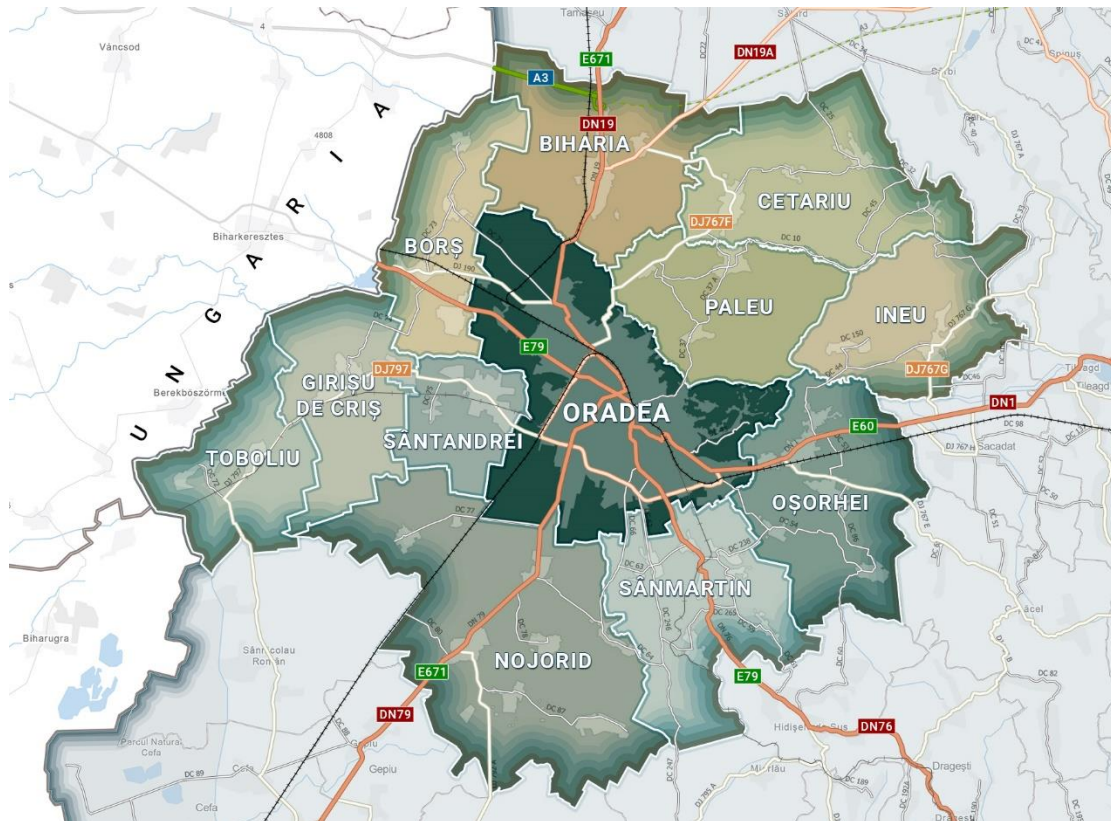
În ceea ce privește organizarea instituțională, începând cu anul 2005, prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 11 unități teritoriale - administrative localizate în aria de proximitate, (comunele Biharia, Borș, Cetariu, Girișu de Criș, Ineu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Toboliu, Sânmartin și Sântandrei) a fost creată **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ZONA METROPOLITANĂ ORADEA (A.D.I.ZMO)**.

Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului metropolitan, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acestuia, direcția de orientare fiind creșterea continuă a calității vieții, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale.

Obiectivele specifice stabilite țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale.

Între principalele direcții de activitate ale A.D.I. ZMO regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare a unor politici publice care să permită valorificarea potențialului existent, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, respectiv de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei.

De asemenea, ca membru fondator al F.Z.M.A.U.R. - Federației Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România, A.D.I.ZMO își asumă obiectivele dezvoltării metropolitane și la nivel național: asigurarea egalității de șanse și incluziunea socială a grupurilor defavorizate, dezvoltarea economiei locale prin atragerea de investiții, dezvoltarea învățământului și perfecționarea continuă a resurselor umane, precum și modernizarea și extinderea serviciilor de utilități publice.



Harta administrativă - Zona Metropolitană Oradea

Principali indicatori prin care se reflectă rolul Zonei Metropolitane Oradea în ceea ce privește dezvoltarea județului Bihor se referă atât la gradul de conectivitate, mobilitate, accesul la infrastructuri, servicii publice cât și la dezvoltarea socio-economică. Cei mai relevanți indicatori în acest sens sunt:

#### Fluxuri de trafic

Cea mai mare parte a fluxurilor de trafic recensate la 12 ore pe ambele sensuri la nivelul județului Bihor se concentrează în Zona Metropolitană Oradea, pe relația înspre și dinspre Cluj-Napoca (Oșorhei), Beiuș (Sântmartin) respectiv înspre și dinspre Ungaria (Bors).

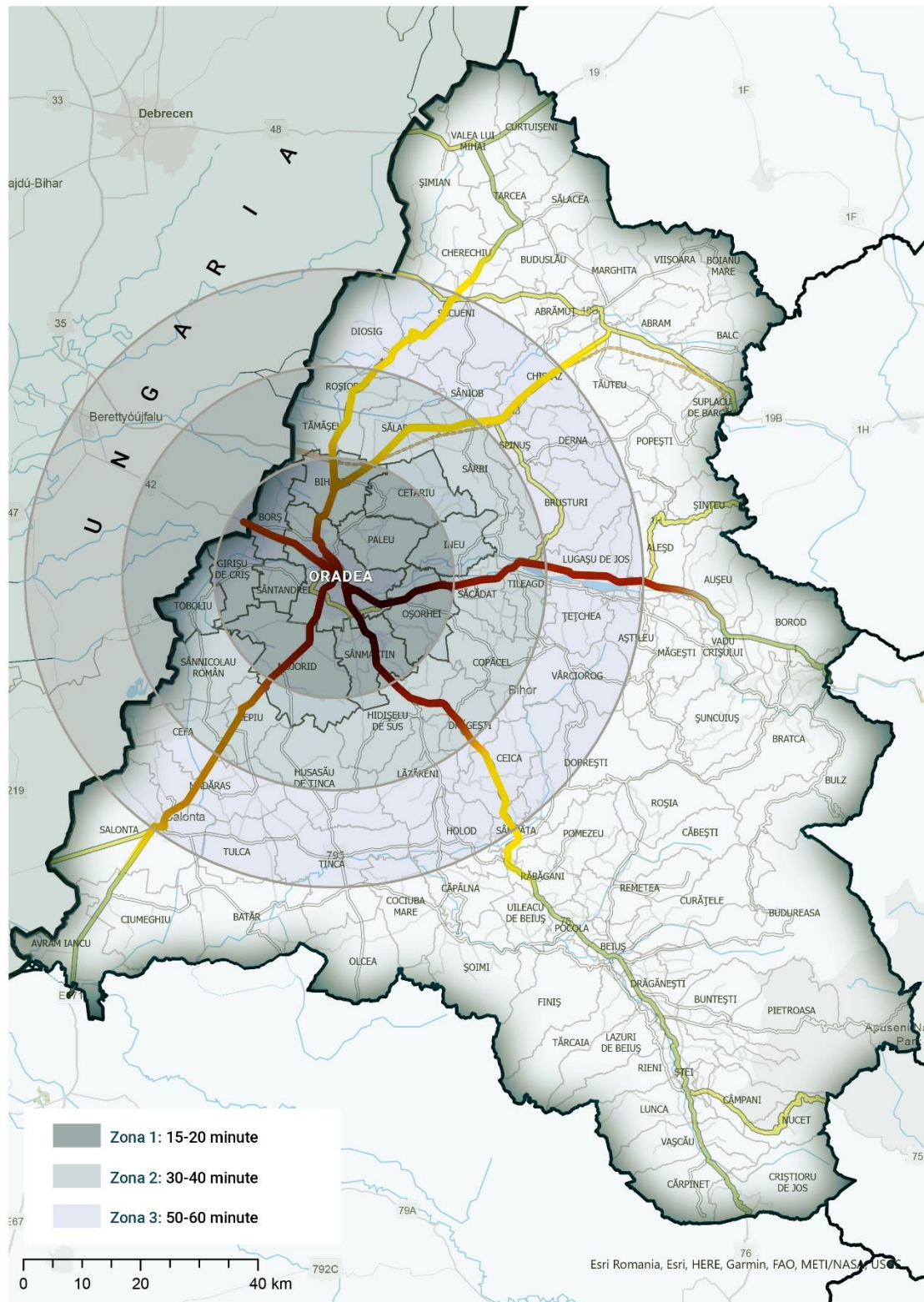
#### Număr de navetiști

Total navetiști pe relația Municipiul Oradea - localități din județul Bihor: aproximativ 25.000 persoane/zi. (autoturisme + transport public). În fiecare zi sunt operate peste 400 curse pe relația Municipiul Oradea - restul localităților din județul Bihor.

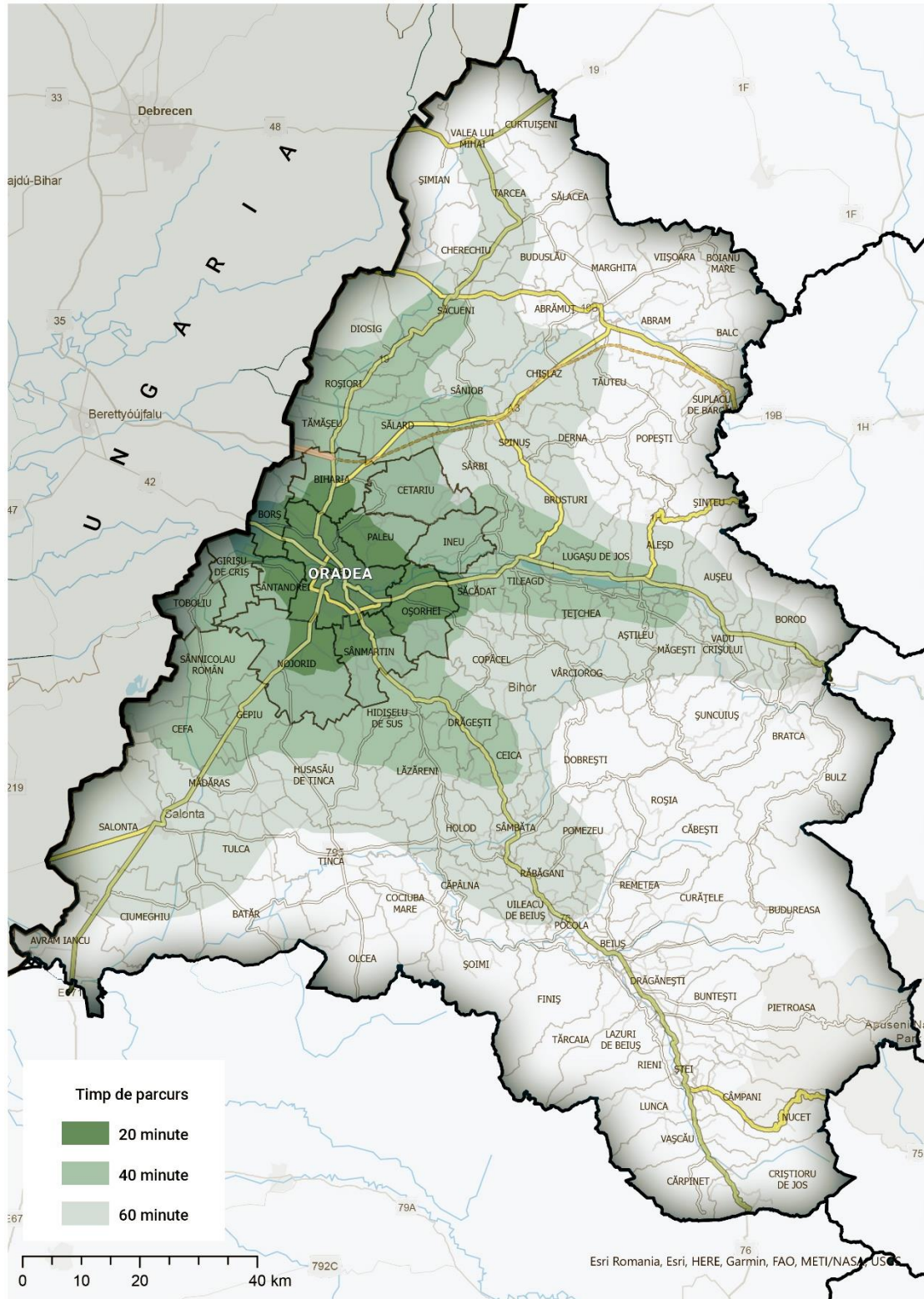
Repartizarea pe direcții a acestor curse este următoarea:

- Din direcția Valea lui Mihai – Marghita sosesc la stația Gara CFR Oradea 79 de curse de pe traseele județene, dintre care 53 au lungime peste 30 km și 26 au sub 30 km.
- Din direcția Aleșd – Tileagd sosesc la stația de lângă Poliția Rutieră (str. Clujului) în total 137 de curse, dintre care 66 depășesc lungimea de peste 30 km iar 71 sunt mai scurte de 30 km.
- Din direcția Salonta – Arad sosesc la stația Livella în total 145 de curse, dintre care 60 au lungime peste 30 de km, iar 85 sunt mai scurte de 30 de km.
- Din direcția Beiuș – Ștei sosesc în Autogara Nufărul în total 57 de curse, dintre care 36 au lungime peste 30 de km și 21 au sub 30 km.





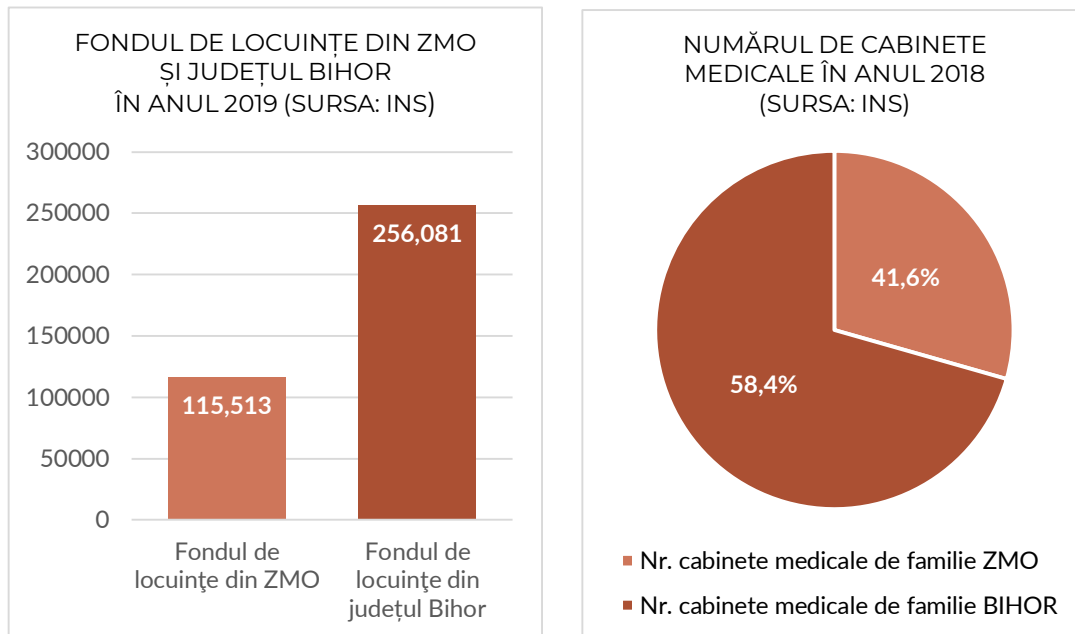
Fluxuri de trafic în ZMO- Sursa datelor: Recensământ de trafic,  
Planul de Mobilitate Urbană Oradea (2016)



*Gradul de conectare rutieră a Municipiului Oradea cu localitățile din ZMO și celelalte localități din județul Bihor exprimat în timp*

**3. Locuințe:** 45% din numărul total de locuințe din județul Bihor sunt situate în Zona Metropolitană Oradea.

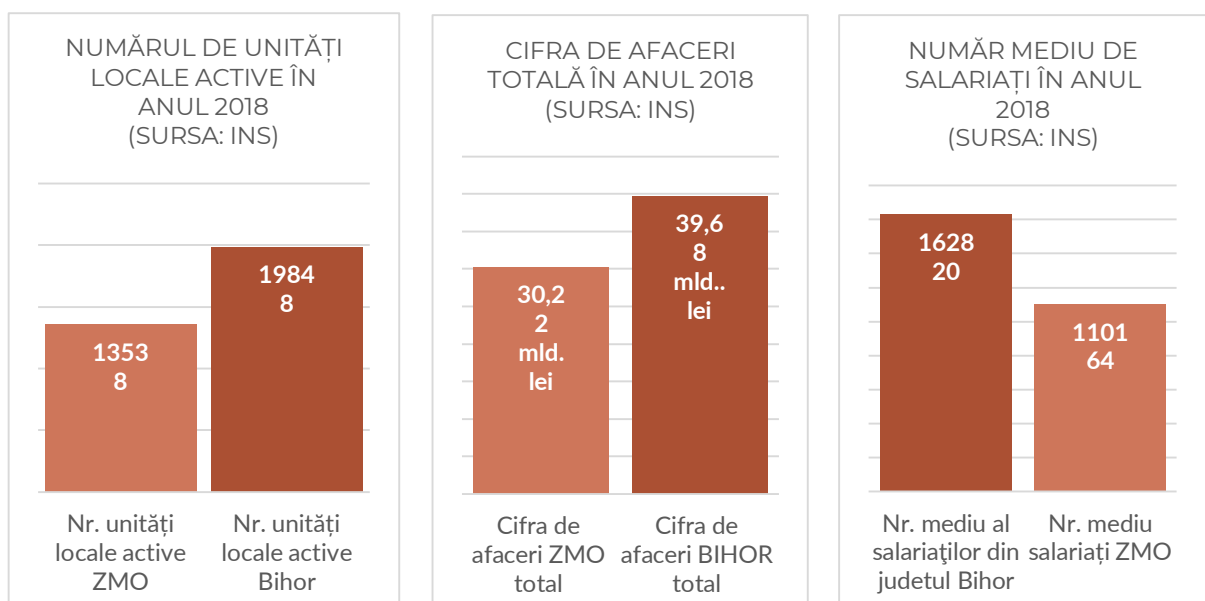
**4. Cabinete medicale de familie:** 41,6% din numărul total de cabinete medicale de familie din județul Bihor se află în Zona Metropolitană Oradea.



**5. Unități locale active:** 68% din numărul total de unități locale active își derulează activitatea în Zona Metropolitană Oradea

**6. Cifra de afaceri totală:** 76% din cifra de afaceri totală realizată de unitățile locale active din județul Bihor este generată de unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea

**7. Numărul de salariați:** 68% din numărul total al salariaților din județul Bihor lucrează în Zona Metropolitană Oradea





## III.2 PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE LA NIVEL METROPOLITAN PENTRU PERIOADA 2021-2027

**Din perspectiva dezvoltării economice, a creării locurilor de muncă, a furnizării serviciilor medicale, educaționale și sociale, sfera de influență a Municipiului Oradea, calculată în raport cu celelalte centre urbane din regiune, se întinde până la 50 de km distanță de municipiu, justificând astfel rolul determinant asupra localităților din județul Bihor.**

Astfel, creșterea masei demografice și economice în jurul Municipiului Oradea este o necesitate ce contribuie la îmbunătățirea capacității de atragere de noi investiții în regiune, respectiv de multiplicare a oportunităților la acest nivel, mai ales având în vedere contextul concurențial pentru atragerea de capital și oameni în care este implicat Municipiul Oradea în raport cu celelalte orașe din vestul și nord – vestul țării (Cluj-Napoca, Timișoara, Debrecen, Arad).

Din multitudinea de funcțiuni, pe care trebuie să le îndeplinească Municipiul Oradea (orașul turiștilor, orașul antreprenor, orașul informațional, orașul locuitorilor) cea legată de *Orașul metropolitan* este una dintre cele mai importante, din perspectiva dezvoltării sale pe termen lung. Acest aspect este important, deoarece urbanizarea policentrică a comunelor limitrofe municipiului Oradea va asigura dezvoltarea durabilă a orașului și va satisface nevoile privind creșterea calității vieții locuitorilor din această zonă.

Tendința de transformare treptată în oraș metropolitan este justificată și de migrarea populației din oraș spre periferii, inclusiv spre comunele limitrofe, datorită satisfacerii confortului de acces la spațiu verde și aer curat nepoluat ori a lipsei de zgomot, agitație și stres ce caracterizează zonele aglomerate din oraș.

În acest context, rolul Zonei Metropolitane Oradea este de a planifica și contribui la distribuirea echilibrată a diferitelor funcțiuni teritoriale dinspre Municipiul Oradea spre comunele asociate prin proiectarea unui model de dezvoltare spațială policentrică, care să permită crearea mai multor subzone de integrare economică și consolidarea unui sistem integrat de servicii și utilități publice; evoluția acestui sistem depinzând de modelele de așezări umane care au fost/vor fi planificate să se dezvolte, de consum, de organizarea producției și de infrastructura disponibilă.

**INVESTIȚII PROPUSE LA NIVEL METROPOLITAN ÎN  
INFRASTRUCTURA RUTIERĂ 2021 – 2027**

Nr.	Denumirea investiției	UAT- uri implicate	Buget estimat mil. euro	Sursă de finanțare
1	Drum de legătură între Municipiul Oradea și Comuna Sânmartin	Oradea Sânmartin	20	POIM
2	Centura ocolitoare a localității Biharia	Biharia	10	POIM
3	Centura ocolitoare a localității Oșorhei	Oradea Oșorhei	9	POIM
4	Drum de legatură între Municipiul Oradea (strada Beldiceanu) și Comuna Paleu (Săldăbagiu de Munte)	Oradea Paleu	3.6	POIM
5	Centura ocolitoare a localității Sântandrei	Sântandrei	10	POIM
6	Drum de legătură între Comuna Paleu (Hexol / strada Viilor) și Comuna Biharia (centura Biharia)	Paleu Biharia	6	POIM
7	Drum de legătură între Municipiul Oradea (cartier Grigorescu) și Comuna Nojorid (DN 79 / DC 64)	Oradea Nojorid	8,5	-
8	Drum de legatură între Municipiul Oradea - Comuna Sânmartin - Comuna Nojorid (localitatea Apateu) etapa II	Oradea Sânmartin Nojorid	5.5	-
9	Drum de legatură între Comuna Girișu de Criș (Tărian) și Comuna Borș (Sântion / DN1)	Girișu de Criș Borș	10	-
10	Drum de legatură între Cartierul Grigorescu (Oradea) – Cartierul de tineri Cihei-Cordău- USA OIL (Sânmartin)	Oradea Sânmartin	7.5	-
11	Drum de legătură între Comuna Sânmartin (localitatea Rontău - localitatea Cheri) - Comuna Oșorhei	Sânmartin Oșorhei	7	-
12	Intersecție Drum Expres Oradea - Arad cu Drumul de legătură de la centura Oradea la A3 (girație km3)	Oradea Sântandrei	-	CNAIR
13	Drum de legătură de la centura Oradea (girație Calea Sântandrei) la Autostrada Transilvania (A3)	Oradea Sântandrei Borș Biharia	158	POIM

14	Creșterea mobilității și sporirea siguranței rutiere prin amenajarea denivelată a intersecțiilor în zona străzii Meșteșugarilor cu strada Ovidiu Densușianu și Magistrala C.F. Timișoara - Arad - Oradea	Oradea	6	-
15	Legătura Calea Aradului - Strada Ogorului	Oradea	1.2	-
16	Lărgire de la 2 la 4 benzi a Străzii Matei Corvin prin lărgirea Pasajului inferior de la km 118+508,5 a Căii Ferate 328 Arad - Oradea	Oradea	3	-
17	Realizare bandă de accelerare pe breteaua de virare dinspre direcția Borș înspre Arad în cadrul Nodului rutier DN1 - Centura Oradea	Oradea	0.5	-
18	Coridor de mobilitate urbană durabilă în Piața Emanuil Gojdu din Oradea - Etapa I	Oradea	17	-
19	Amenajare bretele pentru virare la dreapta și realizare coridor pietonal și ciclistic la intersecția DN 79 cu Strada Ogorului	Oradea	0.95	-
20	Realizarea unui pasaj pietonal și ciclistic supratecan peste șoseaua de centură în zona străzii Traian Blajovici	Oradea	3.4	-
21	Inel de centură la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ZMO	430	POIM
22	Piste de biciclete la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ZMO	-	-
23	Rețea de transport feroviar la nivelul ZMO (Transport public / Tramvai) Cheresig - Oradea - Sânmartin	Membrii ZMO	-	-
24	Drum expres Oradea - Arad	Consiliul Județean Bihor, Municipiul Oradea, Consiliul Județean Arad, Municipiul Arad	1000	POIM





**COMUNA CETARIU**

**Adresă:** comuna Cetariu, nr. 48, jud. Bihor, cod poștal 417165

**Telefon:** 0259 456 266

**e-mail:** [primaria.cetariu@cjbihor.ro](mailto:primaria.cetariu@cjbihor.ro)

**[www.cetariu.ro](http://www.cetariu.ro)**